

POLSKA BIBLIOGRAFIA ANTYKU CHRZEŚCJAŃSKIEGO 2007-2008*

DZIAŁY TEMATYCZNE

1. Prace zbiorowe (antologie tekstów i opracowania)
2. Bibliografie i problemy metodologiczne
3. Prace ogólne, historie literatury
4. Historia wspólnot, instytucji, okresów historycznych, regionów
5. Historia doktryn (teologia i filozofia)
6. Liturgia
7. Hagiografia, monastycyzm i historia duchowości
8. Archeologia i historia sztuki
9. Biblia
 - 9.1. Apokryfy
 - 9.2. Gnostycyzm
10. Patrystyka i średniowiecze (łacińskie i bizantyńskie)
11. Autorzy
12. Recenzje, omówienia
13. Sprawozdania
14. Wybrane publikacje z zakresu kultury klasycznej

1. Prace zbiorowe (antologie tekstów i opracowania)

Byzantina Europaea. Księga jubileuszowa ofiarowana profesorowi Waldemarowi Ceranowi, red. M. Kokoszko – M.J. Leszka, seria: Byzantina Lodziensia 11, Łódź 2007, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

Chrześcijaństwo u schyłku starożytności. Studia źródłoznawcze, t. 6, red. P. Janiszewski – E. Wipszycka – R. Wiśniewski, Warszawa 2007, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Czasy Jana Chryzostoma i jego pasterska pedagogia, red. N. Widok, seria: Opolska Biblioteka Teologiczna 105, Opole 2008, Uniwersytet Opolski: Wydział Teologiczny.

Encyklopedia Katolicka, t. 12: *Maryja – Modlitwa*, red. E. Ziemann, Lublin 2008, TNKUL.

Księga Jubileuszowa Ks. prof. dra hab. Stanisława Longosza = VoxP 28 (Lublin 2008) t. 52/1-2, ss. 1403.

* Wykaz stosowanych skrótów zob. VoxP 25 (2005) t. 48, 437-449, lub na stronie internetowej: <http://www.voxpatrum.pl/wykaz.pdf>.

- Religie w świecie antycznym*, red. A. Izdebski – R. Matuszewski – P. Piwowarczyk, Poznań 2007, Wydawnictwo Poznańskie.
- Salus rei publicae suprema lex. Ochrona interesów państwa w prawie karnym starożytnej Grecji i Rzymu*, red. A. Dębiński – H. Kowalski – M. Kuryłowicz, Lublin 2007, Wydawnictwo KUL.
- Starożytność chrześcijańska. Materiały zebrane*, t. 1, cz. 1: *Głos wołającego na pustyni*, cz. 2: *Pytanie o świętość Kościoła*, cz. 3: *Od „Dea Roma” do „Roma Christiana”*, red. J.C. Kałużny, Kraków 2007, Wydawnictwo Naukowe Papieskiej Akademii Teologicznej.
- Studies on the Late Roman History*, ed. E. Dąbrowa, seria: Electrum 12, Kraków 2007.
- Sympozja Kazimierskie poświęcone kulturze świata późnego antyku i wczesnego chrześcijaństwa*, t. 6: *Ofiara – kapłan – ołtarz w świecie późnego antyku*, red. B. Iwaszkiewicz-Wronikowska – D. Próchniak, Lublin 2008, TN KUL.
- U schyłku starożytności. Studia źródłoznawcze*, t. 7, red. P. Janiszewski – E. Wipszycka – R. Wiśniewski, Warszawa 2008, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
- Warszawskie Studia Teologiczne. Rev. Domino Marco Starowieyski septuagenario oblata*, 20 (Warszawa 2007) nr 2, ss. 352.
- Wokół problematyki małżeństwa w prawie rzymskim. Henrico Insadowski (1888-1946) in memoriam*, red. A. Dębiński – M. Wójcik, Lublin 2007, Wydawnictwo KUL.

2. Bibliografie i problemy metodologiczne

- Bibliografia prac Profesora Waldemara Cerana*, w: *Byzantina Europaea* [1], 25-37.
- DAWIDOWSKI W., *Jan Paweł II wobec badaczy antyku chrześcijańskiego*, *VoxP* 27 (2007) t. 50-51, 241-247.
- FIGIEL J., *Jan Paweł II a antyk chrześcijański. Polskojęzyczna bibliografia wybrana*, *VoxP* 27 (2007) t. 50-51, 725-735.
- FIGIEL J., *Patrystyka w czasopiśmie 2006 roku*, *VoxP* 27 (2007) t. 50-51, 769-833.
- FIGIEL J., *Wykaz drukowanych prac ks. prof. Stanisława Longosza*, *VoxP* 28 (2008) t. 52/1, 39-59.
- GUZEWICZ W., *Bibliografia Łeckich Studiów Teologicznych. Tomy 1-6 (2000-2006)*, „*Studia Łeckie*” 9 (2007) 351-362.
- ILUK J., *Mądrość antycznego chrześcijaństwa w aforyzmach i pouczeniach Ojców Kościoła*, „*Gdański Rocznik Ewangeliczny*” 2007, nr 1, 33-64.
- KOŁOSOWSKI T., *Wspomnienie o ks. Janie Gliścińskim – redaktorze naczelnym „Seminare” (1994-96) w dziesiątą rocznicę śmierci*, „*Seminare*” 25 (2008) 7-9.
- KRÓLCZYK K., *Polscy badacze starożytności na Uniwersytecie Lwowskim (1873-1939) – szkic do portretu*, w: *Haec mihi in animis vestris templa. Studia classica in memory of Lesław Morawiecki*, red. P. Berdowski – B. Błahaczek, Rzeszów 2007, 23-46.
- KRUPCZYŃSKI P., *Profesor Waldemar Ceran*, w: *Byzantina Europaea* [1], 17-24.
- LONGOSZ S., *Instytut Badań nad Antykiem Chrześcijańskim*, w: *Katolicki*

- Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. 90 lat istnienia*, red. G. Kramarek – E. Ziemann, Lublin 2008, 130-135.
- LONGOSZ S., *Jan Paweł II a organizacja polskich studiów nad antykiem chrześcijańskim*, VoxP 27 (2008) t. 50-51, 67-99.
- LONGOSZ S., *Międzywydziałowy Zakład Badań nad Antykiem Chrześcijańskim*, EK XII 944-946.
- LONGOSZ S., *Wykaz prac dyplomowych z antyku chrześcijańskiego ukończonych w niektórych polskich ośrodkach naukowych w 2006 roku*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 759-768.
- MANDZIUK J., *Bibliografia zawartości „Saeculum Christianum” za lata 1994-2007*, SaeCh 14 (2007) nr 1, 7-42.
- MARCZEWSKI M., *Teologia pastoralna a patrystyka (w przededniu trzydziestej rocznicy istnienia „Vox Patrum”)*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 607-615.
- MROZEWICZ L., *Epigrafika a paleografia*, Palaeographica Novensia 3, „Symbolae Philologorum Posnaniensium” 18, Poznań 2008, 491-502.
- NAUMOWICZ J., *Le professeur Marek Starowieyski: note liminaire*, WST 20 (2007) nr 2, 10-14.
- NAUMOWICZ J. – LONGOSZ S., *Polska bibliografia antyku chrześcijańskiego 2006*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 737-758.
- POSTAWA S., *Bibliografia czasopisma „Mysterium Christi” (1929-1939), „Anamnesis” 2008*, nr 56, 68-93.
- SŁOMKA J., *Metodologia wykładu patrologii – patrystyki w Polsce po „Instrukcji” z 1989 roku*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 951-964.
- STĘPNIEWSKA A., *Ksiądz Profesor Stanisław Longosz – filolog, patrolog, dydaktyk, założyciel i redaktor „Vox Patrum”*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 25-38.
- STYKA J., *Musarum Cultor. Stanisław Stabryła – uczonec, humanista, człowiek*, „Classica Cracoviensia” 11 (2007) 21-35.
- TYMOSZ S., *Migne Jean Paul*, EK XII 952-953.
- ZMORZANKA A., *Ojcowie Kościoła w pracy Karola Wojtyły: studenta i uczonego*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 179-188.

3. Prace ogólne, historie literatury

- BENEDYKT XVI, *Katechezy: Klemens Rzymski – Cyryl Jerozolimski*, VoxP 27 (2008) t. 50-51, 13-49.
- BENEDYKT XVI, *Katechezy o Ojcach Kościoła (Św. Klemens Rzymski – św. Augustyn)*, Kraków 2008, Wydawnictwo „M”.
- BENEDYKT XVI, *Ojcowie Kościoła. Od Klemensa Rzymskiego do Augustyna*, tłum. i oprac. red. katechez Benedykta XVI za polską edycją „L’Osservatore Romano”, Poznań 2008, Wydawnictwo „W drodze” (tyt. oryg.: *I Padri della Chiesa. Da Clemente Romano a Sant’Agostino*).
- BIELAWSKI m., *Fascynacje Ojcami Kościoła*, „Teofil” 2007, nr 1, 26-29.
- CYTOWSKA M. – SZELEST H., *Historia literatury starożytnej*, red. nauk. M.J. Mejer, Warszawa 2007, Wydawnictwo Naukowe PWN.

- DRĄCZKOWSKI F., *Patrystyczna wizja pedagogiki katolickiej*, w: *W kierunku pedagogiki katolickiej*, red. J. Zimny, Stalowa Wola 2008, 85-106.
- DRĄCZKOWSKI F., *Priorytet formacji intelektualno-moralnej w świetle wybranych przekazów biblijno-patrystycznych*, „Pedagogika Katolicka” 2007, nr 1a, 38-49.
- GACIA T., *Topos „locus amoenus” w łacińskiej poezji chrześcijańskiego antyku*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 187-198.
- GACIA T., *Metaforyka agonistyczna w literaturze łacińskiej chrześcijańskiego antyku*, Kielce 2007, Wydawnictwo „Jedność”.
- JUNDZIŁ J., *Rodzina jako środowisko wychowawcze w świetle powieści czasów rzymskich*, „Pedagogika Rodziny” 2008, nr 1, 7-14.
- KOKOSZKO M., *Krótki komentarz do kilku terminów urobionych od rzeczownika karyke (karykē)*, „Przegląd Nauk Historycznych” 7 (2008) 5-20.
- KOKOSZKO M., *Znaczenie terminu sarda (sárda). Nowa interpretacja*, „Rozprawy Komisji Językowej Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego” 35 (2008) 27-34.
- KOSZNICKI M., *Obcy w twórczości późnoantycznych sofistów*, „Antiquitas” 29 (2007) 327-334.
- KRAMER K.P., *Śmierć w różnych religiach świata*, tłum. M. Chojnacki, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.
- LEWANDOWSKI, *Historiografia rzymska*, Poznań 2007.
- LONGOSZ S., *Patrystyczna katecheza Benedykta XVI (wstęp)*, VoxP 27 (2008) t. 50-51, 7-12.
- MROZEWICZ L., *Antyk fundamentem cywilizacji europejskiej*. Wykład inauguracyjny rok akademicki 2008/2009, „Życie Uniwersyteckie” 2008, nr 12 (183), 13-15.
- MROZEWICZ L., *Epigrafika i paleografia*, „Symbolae Philologorum Posnaniensium” 18 (2008) 491-502.
- OZOROWSKI E., *Rzym i Konstantynopol jako modele kultury europejskiej*, „Studia Teologiczne Białystok – Drohiczyn – Łomża” 25 (2007) 23-33.
- PIETRAS H., *Ojców Kościoła da się lubić*, „Teofil” 2007, nr 1, 7-20.
- STANIEK E., *Mądrość starożytnych chrześcijan*, Kraków 2007, Wydawnictwo Św. Stanisława BM.
- STANIEK E., *W szkole Ojców Kościoła*, „Teofil” 2007, nr 1, 21-24.
- STANIEK E., *Wielcy mówcy Kościoła starożytnego. Antologia* (Wstęp: Warsztaty starożytnych kaznodziejów, s. 11-25 + teksty), Kraków 2007, Wydawnictwo UNUM.
- STAROWIEYSKI M., *Znaczenie literatury chrześcijańskiego Wschodu dla studium patrologii*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 1011-1026.
- STĘPIEN T., *Chrześcijanie przeciwko filozofii greckiej. Uwagi na temat antyfilozoficznych postaw apologetów*, WST 20 (2007) nr 1, 103-111.
- TORBUS S., *Listy św. Pawła w retorycznej kulturze antyku*, „Theologica Wratislaviensia” 1 (2006) 11-18.

TUREK W., *Traditor*, NDPAC III 5437-5439.

W szkole Ojców Kościoła. Ojcowie Kościoła w nauczaniu Jana Pawła II, wybór tekstów i wstęp M. Raczkiewicz, Kraków 2008, Wydawnictwo „Homo Dei”.

ŻMICHROWSKA M.J., *Małżeństwo i rodzina w chrześcijaństwie i islamie. Wspólne tradycje*, Częstochowa 2007, Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego Akademii im. Jana Długosza.

4. Historia wspólnot, instytucji, okresów historycznych, regionów

ARCHIMANDRYTA WARSONOFIUSZ, *Rozwój życia monastycznego*, „Elpis” 9 (2007) z. 15-16, 77-100.

BIELAS L., *Odstępstwo od wiary w Kościele pierwszych wieków*, w: „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2007, nr 4(75), 8-13.

BIELAS L., *Problem „lustracji” w Kościele pierwszych wieków*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], 75-89.

BIERNAT E. – KARGUL A., *Chrześcijaństwo w Rzymie do roku 313*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], 115-121.

BRALEWSKI S., *Teodoret z Cyru wobec dążeń biskupów Rzymu do prymatu*, w: *Byzantina Europaea* [1], 69-80.

BURCZAK K., *Małżeństwo w prawodawstwie synodów galijskich IV-VII wieku*, w: *Wokół problematyki małżeństwa w prawie rzymskim* [1], 21-51.

BURCZAK K., *Najstarsze przyczyny rozwodu w prawie rzymskim*, w: *Wokół problematyki małżeństwa w prawie rzymskim* [1], 53-70.

CAMERON A., *Późne cesarstwo rzymskie*, tłum. M. Kwiecień, Warszawa 2007, Prószyński i S-ka.

Chrześcijaństwo antyczne, red. J. Drabina, *Studia Religiologica UJ* 39, Kraków 2007.

CHUVIN P., *Ostatni poganie. Zanik wierzeń pogańskich w cesarstwie rzymskim od panowania Konstantyna do Justyniana*, tłum. J. Stankiewicz-Prądyńska, seria: Pejzaże Kultury, Warszawa 2008, „Czytelnik”.

COLLINS R., *Hiszpania w czasach Wizygotów 409-711*, tłum. J. Lang, Warszawa 2007, Wydawnictwo Naukowe PWN.

CZERWIEN J., *Melecjanie*, EK XII 496-497.

CZERWIEN J., *Melecjusz z Lykopolis*, EK XII 500-501.

CZYŻEWSKI B., *Rola i zadania „gwarantów” w Kościele starożytnym oraz funkcja rodziców chrestnych dzisiaj*, w: *Chrzest w życiu i misji Kościoła* (III), red. I. Chłopkowska, Warszawa – Siedlce 2008, 58-73.

DAVIES N., *Europa między Wschodem a Zachodem*, tłum. B. Pietrzyk, Kraków 2007, Wydawnictwo „Znak”.

DEGÓRSKI B., *Najstarsze prawodawstwo Kościoła Łacińskiego w basenie Morza Śródziemnego dotyczące kobiet Bogu poświęconych*, DPa 16 (2007) 28-61.

DEGÓRSKI B., *Najstarsze prawodawstwo Kościoła łacińskiego w basenie Morza Śródziemnego dotyczące mnichów*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 419-440.

- DEBIŃSKI A., *Kościół i prawo rzymskie*, Lublin 2007, 2008², Wydawnictwo KUL.
- DULSKA A., *Początki chrześcijaństwa w Egipcie*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], 11-16.
- DYBSKI H., *Geneza monastycyzmu na Wschodzie w świetle źródeł patrystycznych II-V wieku*, „Studia Teologiczne Białystok – Drohiczyn – Łomża” 26 (2008) 189-204.
- DZIELSKA M., *Aleksandryjki – uczone i nieznane*, w: *Byzantina Europaea* [1], 97-106.
- EVANS J.A.S., *Justynian i Imperium Bizantyńskie*, tłum. B. Godzińska, Warszawa 2008, Bellona.
- GAJEWSKI W., *Judaistyczne korzenie chrześcijaństwa. Stosunek judeochrześcijaństwa do instytucji i zwyczajów judaizmu okresu drugiej Świątyni*, „Gdański Rocznik Ewangelicki” 2007, nr 1, 9-33.
- GAJEWSKI W., *Kościół a Synagoga: początki kryzysu. Przyczyny rozejścia się Kościoła i Synagogi w I wieku*, „Gdański Rocznik Ewangelicki” 2008, nr 2, 23-40.
- GOODMAN M., *Rzym i Jerozolima. Zderzenie antycznych cywilizacji*, tłum. O. Zienkiewicz, Warszawa 2007, Wydawnictwo „Magnum”.
- GORDZIAŁOWSKI J., *Historia państwa kościelnego*, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.
- GRANT M., *Dwunastu cesarzy*, tłum. B. Gadomska, Warszawa 2007, Wydawnictwo Cyklady.
- GREATREX G., *The early years of Justin I's reign in the sources*, w: *Studies on the Late Roman History* [1], 99-113.
- HALL L.J., *Tyre in Late Antiquity*, w: *Studies on the Late Roman History* [1], 89-98.
- HOFMANN J., *Znaczenie rzymskich wspólnot chrześcijańskich i ich biskupa dla całego Kościoła w pierwszych trzech wiekach chrześcijaństwa*, tłum. M. Olszewski, „Rocznik Teologii Katolickiej” 7 (2008) 272-290.
- ILSKI K., *Jazdagird I „opiekunem” Teodozjusza II*, w: *Byzantina Europaea* [1], 175-185.
- ILSKI K., *Katolicy, schizmatycy i heretycy na Bałkanach w starożytności*, w: *Religijna mozaika Bałkanów*, red. M. Walczak-Mikołajczakowa, Gniezno 2008, 13-18.
- ILSKI K., *Kirchengeschichte als Weltgeschichte*, „Electrum” 13 (2007) 121-129.
- ILSKI K., *Kościół wobec nomadów na przełomie IV/V wieku*, „Balcanica Posnaniensia” 14 (2007) 25-34.
- ILSKI K., *Eudokia Athenais – eine Dichterin in der Welt der Politik*, in: *Motivi e forme delle poesia cristiana antica tra scrittura e tradizione classica. XXXVI Incontro di studiosi dell'antichità cristiana* (Roma, 3-5 maggio 2007), SEA 108, Roma 2008, 443-451.
- ILSKI K., *Katolicy, schizmatycy i heretycy na Bałkanach w starożytności*,

- w: *Religijna mozaika Bałkanów*, red. M. Walczak-Mikołajczykowa, Gniezno 2008, 13-18.
- ILUK J., *Judaizm i judaizanci w nauczaniu Jana Chryzostoma. Historia i legenda*, w: *Czasy Jana Chryzostoma* [1], 267-288.
- JACZYŃSKA M.– PAWLAK M., *Starożytny Rzym*, Warszawa 2008, Wydawnictwo Trio.
- JANISZEWSKI P., *Ablabios „descriptor Gothorum gentis egregius” i studia nad fragmentami zaginionych dzieł historyków antycznych*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności* [1], t. 6, 9-31.
- JANISZEWSKI P., *Heliogabal – Konstantyn. Antychrześcijańska propaganda u schyłku antycznego świata*, „Mówią wieki” 2008, nr 10, 8-12.
- JANISZEWSKI P., *Neoplatońska interpretacja założenia Konstantynopola i autobiograficzne pisma Konstantyna*, w: *U schyłku starożytności* [1], t. 7, 11-29.
- JANISZEWSKI P., *Jesus in the eyes of Pagans (2-4 CE), a brief comment*, (publikacja internetowa: www.opentheology.org).
- JANISZEWSKI P., *Early Christian polemics against religious adversaries: adversus, contra, kata, pros*, (publikacja internetowa: www.opentheology.org).
- JANISZEWSKI P., *Pogański Mesjasz*, „Focus. Historia” 2007, nr 8, 6-9.
- JANISZEWSKI P., *Apoteoza cesarzy rzymskich*, „Focus. Historia” 2008, nr 6, 66-68.
- JUNDZIŁ J., *Wychowanie dla potrzeb społeczeństwa i państwa powszechnego w cesarstwie rzymskim (II-IV w.)*, w: *Prace Katedry Historii Edukacji i Wychowania w Rodzinie*, t. 1: *W kręgu badań przeszłości życia rodzinnego*, red. B. Stawoska-Jundził, Bydgoszcz 2007, 157-164.
- KAŁUŻNY J.C., *Troska o czystość i świętość Kościoła Zachodniego na przełomie II i III wieku*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], 91-103.
- KANTOR R., *La conversión al cristianismo como comienzo de las estructuras personales en la organización de las primeras comunidades cristianas*, „Annales Canonici” 4 (2008) 149-172.
- KANTOR R., *Las asociaciones de los cristianos en la Iglesia primitiva*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 385-409.
- KASPRZAK D., *Historia metropolii i antycznego rytu raweńskiego (IV-IX wiek)*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 425-437.
- KISS Z., *Alexandria in the IV-VII Centuries*, w: *Egypt in Byzantine Times 300-700 AD*, ed. R. Bagnall, Cambridge 2007, 187-206.
- KLEIN R., *Imperium Romanum w ocenie pisarzy greckich okresu Wczesnego Cesarstwa*, tłum. L. Mrozewicz, Xenia Posnaniensia. Series altera 32, Poznań 2007.
- KOCZWARA S., *Echa zabiegów Stolicy Apostolskiej około zakończenia rozłamu ze Wschodem w korespondencji św. Awita z Vienny i papieża Hormizdasa*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 373-378.
- KOLB F., *Ideal późnoantycznego władcy. Ideologia i autoprezenyacja*, Poznań 2008.

- KOŁOSOWSKI T., *Traditores. Wokół postawy duchowieństwa wobec roszczeń totalitarnego państwa w kontekście początków schizmy donatystycznej w Afryce Rzymskiej*, „Znaki Nowych Czasów” 18 (2007) 93-100.
- KOSIŃSKI R., *Początki kariery Tarasikodissy – Zenona*, w: *Byzantina Europaea* [1], 289-304.
- KOŚCIELNIAK K., *Kościół koptyjski od początków podbojów muzułmańskich do wypraw krzyżowych*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], 55-67.
- KOZŁOWSKI J., *Maksencjusz i kampania italska*, w: *Per aspera ad astra. Materiały z XVI Ogólnopolskiego zjazdu Historyków Studentów* (Kraków, 16-20 IV 2008), t. 1, Kraków 2008, 79-95.
- LESZKA M.B., *Konstantynopol i jego mieszkańcy w Nowej Historii Zosimosa*, *VoxP* 28 (2008) t. 52/1, 573-584.
- LESZKA M.B., *Żony cesarza Konstancjusza II*, w: *Byzantina Europaea* [1], 345-358.
- LESZKA M.J., *Konstantynopol w „Kronice” Marcellina Komesa*, *VoxP* 28 (2008) t. 52/1, 585-592.
- ŁĄCZEK G., *Sceny pogańskiej ofiary na dyptychach konsularnych*, w: *Sympozja Kazimierskie* [1], t. VI, 167-177.
- ŁUKASZEWICZ A., *Ofiara w tekstach libelli z okresu prześladowań Decjusza*, w: *Sympozja Kazimierskie* [1], t. VI, 89-97.
- MacADAM H.J., *Berytus and Byzantine Christianity: „Codex Bezae” and „The Gospel of Mark”*, w: *Studies on the Late Roman History* [1], 63-72.
- MATTHEWS R., *Rzym – mroczny, ponury i krwawy*, tłum. K. Ciarcina, Warszawa 2007, Bellona.
- MATYSZAK Ph., *Wrogowie Rzymu. Od Hannibala do Attyli, króla Hunów*, tłum. U. Ruzik-Kulińska, Warszawa 2007, Bellona.
- McCORMICK M., *Narodziny Europy. Korzenie gospodarki europejskiej 300-900*, tłum. A. Bugaj – Z. Dalewski – J. Lang – I. Skrzypczak, Warszawa 2007, Wydawnictwo Naukowe PWN.
- MILEWSKI I., *Depozycje i zsyłki biskupów w cesarstwie wschodniorzymskim (lata 325-451)*, Gdańsk 2008, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- MILEWSKI I., *Upadek patriarchy aleksandryjskiego Dioskura*, *VoxP* 28 (2008) t. 52/1, 647-659.
- MODZELEWSKA B., *Melchici*, EK XII 490.
- MODZELEWSKA B., *Milewe*, EK XII 1049.
- MYSZOR W., *Massona z Méridy*, EK XII 161.
- NAUMOWICZ J., *Le Calendrier de 354 et la fête de Noël*, „Palamedes. A Journal of Ancient History” 2 (2007) 173-188.
- OLSZANIEC Sz., *Eine Art Talleyrand – Gajusz Cejoniusz Rufiusz Woluzjan i meandry polityki personalnej rzymskich imperatorów przełomu III/IV w.*, w: *Byzantina Europaea* [1], 457-468.
- OLSZANIEC Sz., *„Comites consistoriani” w wieku IV. Studium prosopograficzne elity dworskiej Cesarstwa Rzymskiego 320-395 n.e.*, Toruń 2007.

- OŻÓG M., *Przejęcie przez chrześcijan antiocheńskiego martyrium Machabeusza*, PrzRel 2008, nr 2 (228), 3-12.
- OŻÓG M., *Zburzenie świątyni Asklepiosa w Ajgaj w kontekście polityki Konstantyna Wielkiego wobec wyznawców religii rzymsko-hellenistycznych*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 797-806.
- PANKIEWICZ R., *Religia a komunikacja w starożytności rzymskiej*, w: *Sympozja Kazimierskie* [1], t. VI, 17-23.
- PANKIEWICZ R., *Stosunek do obcych w Palestynie i w diasporze (do I w. n.e.) w świetle tradycji hellenistyczno-judaistycznej i wczesnochrześcijańskiej. Próba bilansu*, „Antiquitas” 29 (2007) 355-380.
- PANUŚ K., *Historia kaznodziejstwa*, Kraków 2007, Wydawnictwo Salwator.
- PAWŁAK M., *Aecjusz i barbarzyńcy*, Kraków 2007.
- PAWŁOWSKA B., *Urbs sacra. Pielgrzymki i podróże religijne do Rzymu w starożytności chrześcijańskiej (IV-VII w.)*, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.
- PAWŁOWSKA-BLAHACZEK B., *Kilka uwag o rzymskich „Itinerariach” (VII wiek)*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 843-869.
- PUDLISZEWSKI J., *M. Gongius Paternus Nestorianus – przedstawiciel „ordo equester” w epoce Sewerów. Kilka nowych uwag na temat jego kariery*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 907-911.
- PUDLISZEWSKI J., *Uroczystości nagrobne ku czci zmarłych w antycznym mieście Philippi w świetle łacińskich źródeł epigraficznych (II-III w.)*, w: *Problemy współczesnej tanatologii. Medycyna – antropologia kultury – humanistyka*, t. 11: *Materiały XI Krajowej Konferencji Tanatos* (Szklarska Poręba, 14-16 XI 2007), red. J. Kolbuszewski, Wrocław 2007, 271-277.
- PUDLISZEWSKI J., *Tituli sepulcrales jako źródło do badań prozopograficznych przedstawicieli stanu ekwickiego w epoce Sewerów (193-235)*, w: *Problemy współczesnej tanatologii. Medycyna – antropologia kultury – humanistyka*, t. 11: *Materiały XI Krajowej Konferencji Tanatos* (Szklarska Poręba, 14-16 XI 2007), red. J. Kolbuszewski, Wrocław 2007, 279-288.
- RONOWSKA E., *Stosunek apologetów do wizerunków bóstw pogańskich i jego biblijne korzenie*, w: *U schyłku starożytności* [1], t. 7, 110-153.
- ROSIK M., *„Zaczęli mówić rozmaitymi językami” (Dz 2,4). Rozumienie daru języków w pierwszych wiekach chrześcijaństwa*, „Biblica et Patristica Thoruniensia” 1 (2008) 215-228.
- RUGGIERO F., *Szaleństwo chrześcijan. Paganie wobec chrześcijaństwa w pierwszych pięciu wiekach*, tłum. E. Łukaszyk, seria: Biblioteka Historii Kościoła, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM (tyt. oryg.: *La follia dei cristiani*, Roma 2002).
- SADOWSKI P., *„Privilegium fori” duchowieństwa w konstytucjach cesarskich z IV w. n.e.*, w: *Salus rei publicae* [1], 261-272.
- SMITH J.M.H., *Europa po Rzymie. Historia kulturowa lat 500-1000. Nowe ujęcie*, tłum. A. Czwojdrak, Kraków 2008, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

- SPYCHAŁA D., *Cesarze rzymscy a synody w latach 361-370*, w: *W kręgu historii i bibliologii*, red. Z. Kropidłowski, Bydgoszcz 2007, 157-164.
- SPYCHAŁA D., *Stosunki rzymsko-gockie a konflikt katolicko-ariański od Konstancjusza II do Teodozjusza Wielkiego 337-395 r.*, „*Antiquitas*” 29 (2007) 299-304.
- SPYCHAŁA D., *Cesarze rzymscy a arianizm: od Konstantyna Wielkiego do Teodozjusza Wielkiego (312–395)*, Poznań 2007.
- STACHURA M., *Idea wykluczenia z rzymskiej społeczności obywatelskiej w ustawodawstwie rzymskich cesarzy chrześcijańskich dotyczącym manichejczyków*, w: *Byzantina Europaea* [1], 533-542.
- STACHURA M., *Kritik der „superstitio” und Affirmation der Orthodoxie in den Gesetzen des Codex Theodosianus*, w: *Studies on the Late Roman History* [1], 33-62.
- STACHURA M., *Pogańska ofiara i heretyckie nabożeństwo w ujęciu praw Kodeksu Teodozjusza*, w: *Sympozja Kazimierskie* [1], t. VI, 179-192.
- STACHURA M., *Zwolennicy zesłanego biskupa Konstantynopola Jana Chryzostoma w oczach rzymskiego wymiaru sprawiedliwości*, w: *Czasy Jana Chryzostoma* [1], 117-135.
- STAWOSKA-JUNDZIŁŁ B., *Vixit cum parentibus. Dzieci w wieku do siedmiu lat w rodzinach chrześcijan z Rzymu III-VI wieku*, Bydgoszcz 2008, Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego.
- STAWOSKA-JUNDZIŁŁ B., *Chłopcy nazwani „pueri” w inskrypcjach chrześcijańskich Rzymu*, *VoxP* 28 (2008) t. 52, 1027-1038.
- STAWOSKA-JUNDZIŁŁ B., *Prospołeczne i aspołeczne tendencje wychowania w rodzinach chrześcijan w globalnym społeczeństwie Cesarstwa Rzymskiego I-IV wieku*, w: *Studia z dziejów starożytnego Rzymu*, Olsztyn 2007, 47-53.
- STEBNICKA K., *Libanios i patriarchowie – z dziejów wspólnoty żydowskiej w Antiochii*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności* [1], t. 6, 78-109.
- STEBNICKA K., *Miejsce kobiet w strukturze gmin żydowskich diaspory w okresie cesarstwa*, w: *U schyłku starożytności* [1], t. 7, 154-181.
- STEBNICKA K., *Ioudaioi – o tożsamości Żydów w miastach Azji Mniejszej w okresie Cesarstwa*
- STELMACHOWSKI P. – WŁAS P., *Historia Rzymu do pojawienia się chrześcijaństwa*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], 107-114.
- STOJANOWICZ P., *Herod Wielki – wielki budowniczy. Twierdze i miasta Heroda w świetle badań archeologicznych*, seria: *Archeolog Czyta Biblię*, Wrocław 2008, Wydawnictwo Księgarni Archidiecezjalnej.
- STRZELCZYK J., *Pióro w wątplych dłoniach. O twórczości kobiet w dawnych wiekach. Początki (od Safony do Hroswity)*, Warszawa 2007, Wydawnictwo DiG.
- SUSKI R., *Aurelian a męczennicy*, *VoxP* 27 (2007) t. 50-51, 441-460.
- SUSKI R., *Cognomina ex virtute: Persicus Maximus i Parthicus Maximus*, w: *propagandzie cesarzy illiryjskich*, w: *U schyłku starożytności* [1], t. 7, 182-198.

- SUSKI R., *Konsolidacja cesarstwa rzymskiego za panowania cesarza Aureliana (270-275)*, Kraków 2008, Avalon.
- SZABAT E., *Prozopografia środowisk szkolnych*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności* [1], t. 6, 172-320.
- SZABAT E., *Wprowadzenie do badań nad edukacją u schyłku starożytności (V-VII w.)*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności* [1], t. 6, 110-171.
- SZCZUR P., *Maurycy – życie i kult, zakon, ikonografia*, EK XII 254.
- SZCZUR P., *Melecjusz z Mopsuestii*, EK XII 501.
- SZCZUR P., *Mensuriusz*, EK XII 550.
- SZCZUR P., *Milcjades*, EK XII 1034-1035.
- SZRAM M., *Mizael*, EK XII 1382.
- Świadectwa epigraficzne. Historia starożytna w świetle imskrypcji*, red. J. Bodel, Poznań 2008.
- Świat Bizancjum*, t. 1: *Cesarstwo wschodniorzymskie 330-641*, red. C. Morrisson, tłum. A. Graboń, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.
- TURLEJ S., *Upadek granicy cesarstwa na Dunaju*, w: *Barbarzyńcy u bram Imperium*, red. S. Turlej, Kraków 2007, 185-246.
- TYSZKIEWICZ L.A., *Barbarzyńcy w Europie. Studia z późnego antyku i wczesnego średniowiecza*, Wrocław 2007, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Van De MIEROOP M., *Historia starożytnego Bliskiego Wschodu : ok. 3000-323 p.n.e.*, tłum. M. Komorowska, Kraków 2008, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- VEYNE P., *Imperium grecko-rzymskie*, tłum. P. Domański, seria: Biblioteka Historyczna – Marek Derewiecki 3, Kęty 2008, Wydawnictwo Marek Derewiecki.
- WIPSZYCKA E., *Pustynia i mnisi. Zagrożenia pustynnych wspólnot monastycznych*, w: *U schyłku starożytności* [1], t. 7, 199-245.
- WIPSZYCKA E., *Le gens du patriarche alexandrin*, w: *Alexandrie médiévale 3, Études Alexandrines* 16, red. J.Y. Empereur – Ch. Décobert, Le Caire 2008, 89-114.
- WIPSZYCKA E., *The institutional Church*, w: *Egypt in the Byzantine World 300-700*, red. R.S. Bagnall, Cambridge 2008, 331-349.
- WIPSZYCKA E., *Les formes institutionnelles et les formes d'activités économiques du monachisme égyptien*, w: *Foundations of Power and conflicts of Authority in Late-Antique Monasticism*, red. A. Camplani – G. Filoramo, Leuven 2007, 109-156.
- WIŚNIEWSKI R., *Si fama non fallit fidem... Druidzi w literaturze łacińskiej późnej starożytności*, w: *U schyłku starożytności* [1], t. 7, 246-263.
- WÓJCIK M., „Szaleństwo arian” jako przestępstwo godzące w jedność państwa, w: *Salus rei publicae* [1], 357-377.
- WÓJCIK M., *Wstąpienie do klasztoru jako przyczyna ustania małżeństwa w pra-*

- wie justyniańskim, W; *Wokół problematyki małżeństwa w prawie rzymskim* [1], 171-190.
- WRÓBLEWSKI P., *Dzieje odnalezienia drzewa Krzyża Świętego. Ustalenia i wątpliwości historyczne*, AnCra 40 (2008) 395-415.
- ZAWADZKI K., *Die Anfänge des „Anathema“ in der Urkirche*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 1323-1334.
- ZIÓLKOWSKI A., *Źródła kryzysu cesarstwa rzymskiego w III wieku*, w: *U schyłku starożytności* [1], t. 7, 264-285.

5. Historia doktryn (teologia i filozofia)

- BARAN-KOZŁOWSKI W., *Mnisi, Wielkanoc i narodziny Chrystusa*, „Mówią wieki” 2007, nr 4, 8-11.
- BARAŃSKA A., *Teologia na ulicach – rozruchy miejskie w Konstantynopolu jako element dysputy teologicznej*, w: *Religie w świecie antycznym* [1], 109-122.
- BARTOSIK G., *Maryja w Koranie i tradycji muzułmańskiej*, STV 45 (2007) nr 1, 53-83.
- BIFFI I., *Historia Eucharystii*, tłum. W. Dzieża, Pelplin 2008, Wydawnictwo Bernardinum.
- Breviarium Fidei. Wybór doktrynalnych wypowiedzi Kościoła*, red. I. Bokwa, oprac. I. Bokwa – T. Gacia – S. Laskowski – H. Wójtowicz, Poznań 2007, Księgarnia Św. Wojciecha.
- BUJAK J., *Kwestia Filioque w doktrynalnym dialogu katolicko-prawosławnym* „Teologia w Polsce” 2 (2008) 307-328.
- CANTALAMESSA R., *Theotokos znakiem prawdziwej wiary chrystologicznej w świetle soborów w Efezie i Chalcedonie*, SMA 9 (2007) nr 1-2, 105-122.
- CHŁOPOWIEC M., *Aspekty historyczne w rozwoju teologii pokuty okresu patrystycznego (do św. Cypriana)*, „Teologia i moralność” 2008, nr 3, 191-207.
- CZERWIEN J., *Jan Paweł II a 1600. rocznica Soboru Konstantynopolitańskiego I*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 129-135.
- CZĘSZ B., *Lex orandi – lex credendi w argumentacji teologicznej Ojców Kościoła*, TPatr 4 (2007) 7-19.
- CZĘSZ B., *Maryja – nasza siostra. Patrystyczny przyczynek do mariologii antropologicznej*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 99-107.
- CZYŻEWSKI B., *Ojcowie Kościoła w Adhortacji Apostolskiej Benedykta XVI „Sacramentum caritatis”*, SG 21 (2007) 147-156.
- CZYŻEWSKI B., *Nauka Ojców Kościoła o nadziei w encyklice „Spe salvi”*, „Wrocławski Przegląd Teologiczny” 16 (2008) nr 2, 145-153.
- DEGÓRSKI B., *Ojcowie Kościoła o „człowieku wewnętrznym” i o „człowieku zewnętrznym”*, AK 151 (2008) z. 596, 105-118.
- DELIMATA M., *Małżeństwo oraz jego cele w opinii zachodnich Ojców Kościoła*, PzST 22 (2008) 103-115.
- DRĄCZKOWSKI F., *Pedagogia Boża w pismach Ojców Kościoła*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 137-155.

- DRĄCZKOWSKI F., *Motywacja odkrywania świętości najlepszą drogą do szczęścia na podstawie pism Ojców Greckich*, AK 149 (2007) z. 591, 241-251.
- DROŻDŻ A., *Ojcowie Kościoła w encyklice „Fides et ratio” Jana Pawła II*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 273-284.
- GILSKI M., *Patrystyczna interpretacja formuły διὰ Μαρίας (przez Maryję)*, SMA 9 (2007) nr 1-2, 98-104.
- GOLUBIEWSKI W., *Mówmy o Bogu Jezusa Chrystusa*, „Teofil” 2007, nr 1, 183-191.
- GRZYWACZEWSKI J., *Prymat Papieża w pierwszych wiekach chrześcijaństwa*, AK 149 (2007) z. 590, 97-111.
- GUZOWSKI K., *Modalizm*, EK XII 1477.
- JANISZEWSKI P., *Greccy sofiści i retoryka w chrześcijańskich sporach dogmatycznych III i IV wieku*, seria: Labarum 6, Poznań 2008.
- JANISZEWSKI P., *Niezłomni i konformiści*, „Mówią wieki” 2007, nr 1, 23-27.
- KOCHANEK P., *Anatole – Dysis – Arktos – Mesembria*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 471-488.
- KOŁOSOWSKI T., *Nawrócenie i wyznanie grzechów jako istotne elementy chrześcijańskiej pokuty w myśli Kościoła starożytnego*, „Seminare” 24 (2007) 39-48.
- KOWALCZYK S., *Nurt fenomenologiczno-egzystencjalny w polskiej współczesnej filozofii Boga*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 505-511.
- KRAKOWIAK Cz., *Posługiwanie biskupów, prezbiterów i diakonów w pismach Ojców Kościoła do V wieku*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 513-530.
- KREMPA B., *La vocation à la prêtrise est-elle traditionnelle?*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 531-537.
- KRÓLIKOWSKI J., *Nieme słowo. Teologia w sztuce*, Tarnów 2008.
- KRÓLIKOWSKI J., *Osoba Jezusa Chrystusa i jej uniwersalne znaczenie. Perspektywa patrystyczna*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 539-547.
- Krzyż Celtów. Misterium i poezja*, tłum., wybór i posłowie A. Krajewska, il. P. Kołodziejki, Kraków 2008, Wydawnictwo AA.
- LONGOSZ S., *Nazwy ołtarza chrześcijańskiego w literaturze patrystycznej*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 497-533.
- ŁUKASZUK T.D., *Ikona w życiu, w wierze i w teologii Kościoła*, Kraków 2008, Wydawnictwo „Salwator”.
- MIĘDZY Narodowa Komisja Teologiczna, *Nadzieja zbawienia dla dzieci, które umierają bez chrztu*, tłum. J. Królikowski, Poznań 2008, Pallottinum.
- MISIUREK J., *Mesalianizm*, EK XII 589-590.
- MOSKAŁYK J., *Ikoniczna rzeczywistość osoby i Kościoła*, seria: Maneat Quaestio 15, Poznań 2007, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza – Wydział Teologiczny.
- NAPIÓRKOWSKI C.S., *Jan Paweł II a 1550. rocznica Soboru Efeckiego*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 123-128.

- NAUMOWICZ J., *Cztery przyjścia Pana*, Poznań 2007, Wydawnictwo „W drodze”.
- NAUMOWICZ J., *Jak długo Jezus był w łonie Maryi? Opinie Ojców Kościoła*, Vox 28 (2008) t. 52/2, 713-720.
- O'COLLINS G., *Chrystologia. Jezus Chrystus w ujęciu biblijnym historycznym i systematycznym*, tłum. K. Franek – K. Chrzanowska, Kraków 2008, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- OSMAŃSKI M., *Filona z Aleksandrii etyka upodobniania się do Boga*, Lublin 2007, Wydawnictwo KUL.
- PAŁUCKI J., *Trynitarny wymiar Kościoła. Studium patrystyczne*, Lublin 2007, Wydawnictwo KUL.
- PAŁUCKI J., *Św. Piotr Biskupem Rzymu?*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 819-841.
- PELIKAN J., *Tradycja chrześcijańska. Historia rozwoju doktryny*, t. 1: *Powstanie wspólnej tradycji (100-600)*, tłum. M. Höffner, seria: Mysterion, Kraków 2008, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego (tyt. oryg.: *The Christian Tradition. A History of the Development of Doctrine*, vol. 1: *The Emergence of the Catholic Tradition (100-600)*, Chicago 1971).
- PIETRAS H., *Eschatologia Kościoła pierwszych czterech wieków*, seria: Myśl Teologiczna 55, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.
- PIETRAS H., *Początki teologii Kościoła*, wyd. 2 uzupełnione, seria: Myśl Teologiczna 57, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM (wyd. 1, Kraków 1994).
- PIETRAS H., *Spór o wyznanie wiary w IV w.*, TPatr 4 (2007) 35-50.
- PIETRAS H., *Czy Jezus był naprawdę człowiekiem?*, „Znak” 59 (2007) z. 10, 33-39.
- PIETRAS H., *Pojęcie Bożej substancji w początkach Kościoła*, w: *Metafizyka i teologia. Debata u podstaw*, red. R. Woźniak, seria: Myśl Teologiczna 62, Kraków 2008, Wydawnictwo WAM, 122-140.
- PIETRAS H., *Klerykalizacja kapłaństwa w Kościele starożytnym, czyli przyczynek do historii języka religijnego*, w: *Sympozja Kazimierskie [1]*, t. VI, 111-116.
- PIETRAS H., *„Listy Konstantina do Kościoła Aleksandrii” oraz „List Soboru w Nicei do Egipcjan” (325) – falsyfikaty nieznanne Atanazemu?*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 855-869.
- RUSECKI M., *Objawienie w teologii patrystycznej*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 913-932.
- SAWA R., *„Inskrypcja Filadelfijska” starożytnym świadectwem stosunku do życia poczętego*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 933-936.
- SKIBIŃSKI T., *Ojcowie Kościoła w katechezach środowych Jana Pawła II*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 249-262.
- SŁOMKA J., *Nowe prorocтво. Historia i doktryna montanizmu*, SACH NS 4, Katowice 2007, Księgarnia św. Jacka.
- SMOLIŃSKA I.E., *Symbolika krzyża w arabskojęzycznej literaturze religijnej i obrzędowości Koptów*, Kurowice k. Łodzi 2008.
- STALA J., *Die Familie als Erziehungsgemeinschaft in der Perspektive des Familienkatechumenats*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 487-496.

- SZRAM M., *Judeochrześcijańska chrystologia Imienia a tytuły chrystologiczne we wczesnej patrystyce*, w: „Scio cui credidi”. Księga Pamiątkowa ks. M. Ruseckiego, red. J.S. Ledwoń – K. Kaucha – Z. Krzyszowski, Lublin 2007, 985-992.
- SZRAM M., *Tożsamość ciała zmartwychwstałego i ziemskiego w ujęciu autorów wczesnochrześcijańskich*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 1095-1107.
- TOBOŁA Ł., *Horyzont Credo: JHWH a początki teologii chrześcijańskiej*, w: *Religie w świecie antycznym* [1], 75-84.
- WENDLIK K., *La difesa del dogma del Concilio di Calcedonia nel IV capitolo del „Contra Eutychetem” di Vigilio di Tapso*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 461-486.
- WOJDA J., *La place de l'évêque de Rome dans la communion des Églises durant les premiers voyages des papes de Rome à Constantinople au VIe siècle*, „Studia Elckie” 9 (2007) 109-125.
- WRÓBEL R., *Starożytna symbolika morza i łodzi w wypowiedziach Ojców Kościoła*, VoxP 28 (2008) t. 52, 1245-1256.
- ŻELAZNY J.W., *Święci potrzebujący – wdowy i sieroty jako ołtarz we wspólnocie starożytnego Kościoła*, w: *Sympozja Kazimierskie* [1], t. VI, 135-144.
- ŻUREK A., *Bóg miłosierny i do miłosierdzia wzywający*, TPatr 5 (2008) 13-26.
- ŻUREK A., *Mysterium fidei – mysterium tremendum. Transcendentny wymiar ofiary eucharystycznej w literaturze wczesnochrześcijańskiej*, w: *Sympozja Kazimierskie* [1], t. VI, 157-165.
- ŻUREK A., *Wierność tradycji. Jan Paweł II a 1200. rocznica Soboru Nicejskiego II*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 145-158.
- ŻUREK A., *Codzienna Komunia święta w starożytności chrześcijańskiej – aspekt duszpasterski i teologiczny*, VoxP 28 (2008) t. 52, 1381-1395.
- ŻYCIŃSKI W., *Maryja w życiu Kościoła. Matka Światłości i podwójnie dziewica w świetle pism apokryficznych*, SMA 9 (2007) nr 3-4, 52-66.

6. Liturgia

- BLAZA M., *Pochodzenie i rozwój historyczny liturgii w bizantyńskiej tradycji liturgicznej*, w: *Byzantina Europaea* [1], 41-52.
- BLAZA M., *Święto Zwiastowania NMP w bizantyjskiej tradycji liturgicznej*, SMA 9 (2007) nr 1, 56-76.
- CZERSKI J., *Mistagogiczna interpretacja liturgii św. Jana Chryzostoma w Kościele bizantyjskim*, *Czasy Jana Chryzostoma* [1], 61-76.
- DUDZIK W., *Liturgia pierwszych chrześcijan*, „Teofil” 2007, nr 1, 123-134.
- FILC Ł., *Chwalić Pana z aniołami. Wpływ Pisma Świętego na anafory Ojców Wschodnich*, „Teofil” 2007, nr 1, 109-122.
- FRĄSZCZAK K., *Liturgia źródłem i szczytem dogmatu*, TPatr 4 (2007) 21-33.
- GOŁGOWSKI T., *Liturgia w Nubii i problem jej rekonstrukcji*, SaeCh 14 (2007) nr 1, 43-51.
- GÓRKA B., *Hermeneutyka inicjacji wczesnochrześcijańskiej*, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.

- JANICKI J.J., *Kultury antyczne w liturgii chrześcijańskiej*, Kraków 2007², Papiéska Akademia Teologiczna.
- JANICKI J.J., *Zarys liturgii Koptów – spadkobierców św. Marka Ewangelisty*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], 17-34.
- KASPRZAK D., *Historia metropolii i antycznego rytu raweńskiego (IV-IX wiek)*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 425-437.
- Menologion. Życiorysy świętych*, oprac. i teksty liturgiczne przetłumaczył na język polski o. R. Piętka MIC, Kostomłoty – Warszawa 2007, Wydawnictwo Księży Marianów.
- MIAZEK J., *Liturgia w czasach Ojców Kościoła*, WST 20 (2007) nr 1, 155-166.
- MIAZEK J., *Wielcy Ojcowie Kościoła Zachodu w liturgii Kościoła*, WST 20 (2007) nr 2, 255-268.
- NADOLSKI B., *Imieniny i urodziny w tradycji chrześcijańskiej Europy*, seria: *Chrześcijańska Europa*, Poznań 2007, Księgarnia św. Wojciecha.
- PAŁĘCKI W., *Zwyczaj ogłaszania Paschy i świąt ruchomych w liturgii Kościoła rzymskiego*, w: „*Scio cui credidi*”. *Księga Pamiątkowa ks. M. Ruseckiego*, red. J.S. Ledwoń – K. Kaucha – Z. Krzyszowski, Lublin 2007, 881-894.
- TUREK W., *Ratione embolismorum, de*, NDPAC III 4458-4459.
- TUREK W., *Ratione Paschae, de, seu Computus Carthaginensis a. 455*, NDPAC III 4459-4460.
- TUREK W., *Ratione Paschae, Prologus de Ratione Paschae, Praefatio de*, NDPAC III 4460-4461.

7. Hagiografia, monastycyzm, historia duchowości

- BERTRAND D., *La tradition du „discernement spirituel”*, WST 20 (2007) nr 2, 37-50.
- BREMER J., *Santiago de Compostela. Pielgrzymim krokiem*, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.
- BROWN P., *Kult świętych. Narodziny i rola w chrześcijaństwie łacińskim*, tłum. J. Partyka, seria: *Mysterion*, Kraków 2007, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- BRZOZECKI S. – DANILUK M. – JACNIACKA M., *Maurycy – życie i kult, zakon, ikonografia*, EK XII 252-254.
- BUNGE G., *Acedia duchowa depresja. Nauka duchowa Ewagriusza z Pontu o acedii*, tłum. J. Bednarek – A. Ziernicki, Kraków – Tyniec 2007, Wydawnictwo Benedyktynów.
- BUONO A.M., *Najpiękniejsze modlitwy maryjne: ich historia, znaczenie i zastosowanie*, tłum. A. Bielawska, Sandomierz 2007.
- CHITTY D.J., *A pustynia stała się miastem... Wprowadzenie do dziejów monastycyzmu w Egipcie i Palestynie pod panowaniem chrześcijańskim*, tłum. T. Lubowiecka, ZM 45, Kraków – Tyniec 2008, Wydawnictwo Benedyktynów (tyt. oryg.: *The Desert a City. An Introduction to the Study of Egyptian and Palestinian Monasticism under the Christian Empire*, Oxford 1966).

- CHRYSSAVGIS J., *W sercu pustyni. Duchowość Ojców i Matek Pustyni*, przedm. B. Ward, tłum. M. Chojnacki, seria: *Mysterion*, Kraków 2007, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- DANILUK M., *Mniszki*, EK XII 1461-1463.
- DEGÓRSKI B., *Павел Фивейский*, w: *Католическая Энциклопедия*, III, Москва 2007, 1193-1194. (= *Paweł z Teb*, w: *Encyklopedia Katolicka*, III, Moskwa 2007, 1193-1194).
- DEGÓRSKI B., *Postać św. Barbary a nowicjaska duchowość paulińska*, w: *Przy źródle Jasnogórskiej Pani. Materiały sympozjum na temat powrotu paulinów do klasztoru i kościoła św. Barbary w Częstochowie (30 czerwca 2007)*, red. J. Mazur, Kraków 2007, 55-72.
- FIGIEL J., *Matki pustyni*, EK XII 225-226.
- FIGIEL J., *Mesrop*, EK XII 603-604.
- FIGIEL J., *Milet, Melitius*, EK XII 1046-1047.
- FROS H. – SOWA F., *Księga imion i świętych*, t. 6: W-Z, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.
- JANIŚZEWSKI P., *Prochy świętych*, „Focus. Historia” 2007, nr 4, 32-34.
- JASIEWICZ A., *Historia kształtowania się Modlitwy Jezusowej*, „Seminare” 25 (2008) 403-412.
- JASIŃSKI D., *Szalenie święci w późnoantycznym chrześcijaństwie*, w: *Religie w świecie antycznym* [1], 123-134.
- KOZŁOWSKI J., *The Portrait of Commodus in Herodian's „History” (I 7, 5-6) as the Source of Pionius' post mortem Description in „Martyrium Pionii” (22, 2-4)*, *VigCh* 62 (2007) 467-478.
- KRZYSZOWSKI Z., *Modlitwa znakiem wiarygodności Kościoła w eklezjologii patrystycznej*, *VoxP* 28 (2008) t. 52/1, 63-572.
- LONGOSZ S., *Św. Telemach/Almachiusz a zakończenie walk gladiatorских*, w: *Haec mihi in animis vestris templa. Studia classica in memory of Lesław Morawiecki*, red. P. Berdowski – B. Błahaczek, Rzeszów 2007, 347-364.
- ŁAZEWSKI W., *Rola modlitwy w opisach męczeństwa*, *TPatr* 4 (2007) 61-72
- MATWIEJUK K., *Ikona jako znak dynamizmu duchowości bizantyjskiej*, „Anamnesis” 2008, nr 55, 89-95.
- McGINN B. – McGINN FERRIS P., *Mistycy wczesnochrześcijańscy. Wizje Boga u mistrzów duchowych*, tłum. E.E. Nowakowska, Kraków 2008, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- MISIUREK J., *Modlitwa w chrześcijaństwie. A. Katolicyzm, b). średniowiecze*, EK XII 1532-1535.
- NAUMOWICZ J., *Chrześcijański kult męczenników machabejskich w Antiochii*, w: *Byzantina Europaea* [1], 431-447.
- NAUMOWICZ J., *Kierownictwo duchowe w tradycji monastycznej*, w: *Sztuka kierownictwa duchowego*, red. J. Augustyn – J. Kołacz, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM, 143-151.

- NAUMOWICZ J., *La paternité spirituelle chez les Pères du désert*, „Contacts” 59 (2007) nr 219, 318-325.
- NAUMOWICZ J., *Matki pustyni*, w: *Duchowość kobiety*, red. J. Augustyn, Kraków 2007, 53-65.
- PACIOREK A., *Mędracy, magowie*, EK XII 706-707.
- PLISIECKI P., *Marcin z Tours. Zwyczajny święty*, Lublin 2007, Wydawnictwo KUL.
- PROKOP K.R., *Święta Monika*, seria: Wielcy Ludzie Kościoła, Kraków 2008, Wydawnictwo WAM.
- RÓŻYCKI Ł., *Żywoł świętego Spirydona*, w: *Per aspera ad astra. Materiały z XVI Ogólnopolskiego Zjazdu Historyków Studentów w Krakowie (16-20 IV 2008)*, red. A. Świątek, t. 1: *Historia starożytna*, Kraków 2008.
- ŚMIERZCHALSKI P., *Rodzina w polskiej tradycji i kulcie św. Mikołaja z Myry*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 1145-1160.
- ŚWIETLIKOWSKA S., *Początki monastycyzmu na pustyni egipskiej*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], 35-38.
- STANIEK E., *Bóg mówi do człowieka. Tajemnica modlitwy*, Kraków 2007, Wydawnictwo „Salwator”.
- STAROWIEYSKI M., *Odpoczynek ze św. Pawłem*, Kraków 2008, Wydawnictwo „Petrus”.
- SZCZUR P., *Melania Młodsza*, EK XII 488.
- SZCZUR P., *Melania Starsza*, EK XII 488-489.
- SZCZUR P., *Melitta*, EK XII 506-507.
- SZRAM M., *Mateusz, Mattai*, EK XII 200.
- SZRAM M., *Modlitwa w chrześcijaństwie. A. Katolicyzm, a). okres patrystyczny*, EK XII 1529-1532.
- TUREK W., *Santo Patrono*, NDPAC III 4694-4697.
- WERBIŃSKI I. – KRAKOWIAK Cz. – WYSOCKI M., *Męczennicy. Teologia, kult, literatura patrystyczna*, EK XII 679-683.
- WIERNA R., *Przedstawienie św. Mikołaja z Myry na obrazie z kościoła parafialnego w Kopernikach*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 1223-1230.
- WIPSZYCKA E.: *Mnisi – nie tylko ci święci... Z prof. Ewą Wipszycką o pierwszych mnichach na pustyni egipskiej rozmawia Szymon Hiżycki OSB*, Kraków – Tyniec 2007, Wydawnictwo Benedyktynów
- WYGRALAK P., *Świętego Kolumbana Młodszego koncepcja życia doczesnego mnichów*, PzST 21 (2007) 61-73.
- WYSOCKI M., *Menas*, EK XII 523.
- WYSOCKI M., *Mężczeństwo w chrześcijaństwie – w ujęciu patrystycznym*, EK XII 699-701.
- ZAGÓRSKI D., *Modest, bp Trewiru*, EK XII 1498.
- ZIEMANN E., *Mauryni*, EK XII 254-258.
- ZIEMANN E., *Medard*, EK XII 381-382.
- ZIÓŁKOWSKA M., *Maur*, EK XII 243-244.

ZIÓŁKOWSKA M., *Mauriliusz*, EK XII 247.

ZIÓŁKOWSKA M., *Melittus*, EK XII 509.

8. Archeologia i historia sztuki

BIELAS L., *Wczesnochrześcijańskie kościoły w Aguntum i Lavant (Austria)*, w: *Symposium Kazimierskie* [1], t. VI, 213-225.

BIERNACKA LUBAŃSKA M., *Śladami Rzymian po Hiszpanii. Przewodnik archeologiczny*, Wrocław 1983, Zakład Narodowy im. Ossolińskich.

BRZOZOWSKI M. – IRZYK K., *Ostia antyczna*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], 147-154.

BULAS R., *Ikonografia przejścia przez Morze Czerwone jako odbicie przemian w wierze chrześcijan od III do V wieku*, TPatr 4 (2007) 111-121.

BULAS R., *Irlandia a Bizancjum. Ikonografia „Trzech Hebrajczyków w piecu ognistym” na krzyżach celtyckich*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 61-76.

BULAS R., *Najstarsze chrześcijańskie ołtarze na Wyspach Brytyjskich*, w: *Symposium Kazimierskie* [1], t. VI, 227-238.

CICHON W. – ZYGMUNT D., *Bazyliki eksedralne Rzymu*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], 123-129.

GOŁGOWSKI T., *Ołtarz i jego wyposażenie w Nubii chrześcijańskiej*, w: *Symposium Kazimierskie* [1], t. VI, 267-285.

GÓRSKI J., *Kazimierz Michałowski – twórca polskiej archeologii śródziemnomorskiej*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], 39-43.

IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA B., *Jan Paweł II i archeologia chrześcijańska*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 285-298.

IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA B., *Najstarszy w ikonografii ołtarz chrześcijański?*, w: *Symposium Kazimierskie* [1], t. VI, 145-156.

IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA B., *O teatrze Pompejusza. Addenda*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 317-332.

IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA B., *Ofiara – kapłan – ołtarz w świecie późnego antyku. Zarys problematyki*, w: *Symposium Kazimierskie* [1], t. VI, 11-16.

JAKOBIELSKI S., *Nubian Scenes of Protection from Faras as an Aid to Dating*, „Études et Travaux” 21 (2007) 43-50.

JAKOBIELSKI S., *The Holy Trinity Monastery*, w: W. Godlewski – A. Łajtar, *Between the Cataracts I. Proceedings of the 11th International Conference for Nubian Studies* (Warswa University, 27 VIII – 2 IX 2006), Warszawa 2008, 283-302.

JANICKI J.J., *Freski z Faras na znaczkach Poczty Polskiej*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], 71-72.

JANOCHA M., *Ikony w Polsce. Od średniowiecza do współczesności*, Warszawa 2008, Wydawnictwo „Arkady”.

JASTRZĘBOWSKA E., *Scena „Quo vadis” w dekoracji sarkofagów z IV wieku?*, WST 20 (2007) nr 2, 159-175.

- JASTRZĘBOWSKA E., *Sztuka wczesnochrześcijańska*, Warszawa 2008, Wydawnictwo WAM.
- JASTRZĘBOWSKA E., *Ślady gromadzenia ofiar lub darów w przykościelnych domach w Ptolemais i Cyrene?*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 333-342.
- KALINOWSKI Z., *Geneza formy bazyliki biskupiej w Novae*, w: *Byzantina Europaea* [1], 209-218.
- KALINOWSKI Z., *O powiązaniach architektury i liturgii na przykładzie wybranych kościołów wczesnobizantyńskich i liturgii św. Jana Chryzostoma*, w: *Czasy Jana Chryzostoma* [1], s. 77-86;
- KALINOWSKI Z., *Przestrzenie naznaczone liturgią. Kilka uwag na temat bemy w kościołach syryjskich*, w: *Sympozja Kazimierskie* [1], t. VI, 287-309.
- KIEŁCZEWSKA A., *Monety z Apamei Kibutos. Najstarsza ikonografia Arki Noego*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 455-470.
- KISS Z., *Alexandria – Past Research*, w: *Seventy years of Polish archaeology in Egypt*, Warszawa 2007, 115-124.
- KOMAR P., *Dongola – starożytny klejnot pustyni*, „Mówią wieki” 2007, nr 8, 52-57.
- KRUK M.P., *Sztuka własna i obca. Na marginesie badań nad zachodnioruskim malarstwem ikonowym*, w: *Byzantina Europaea* [1], 327-344.
- ŁĄCZEK G., *Sceny pogańskiej ofiary na dyptychach konsularnych*, w: *Sympozja Kazimierskie* [1], t. VI, 167-177.
- MACHOWSKI W., *Petra*, Wrocław – Warszawa – Kraków 2007, Ossolineum.
- MADEJSKI P., *Ofiary przy Ara Pacis*, w: *Sympozja Kazimierskie* [1], t. VI, 25-40.
- MARCZUK J., *Anonimowa katakumba przy Via Latina w Rzymie*, SaeCh 14 (2007) nr 2, 5-26.
- MARTENS-CZARNECKA M., *Historia Tobiasza (próba interpretacji malowidła odkrytego w klasztorze Trójcy Świętej w Starej Dongoli, Sudan)*, w: *Byzantina Europaea* [1], 393-400.
- MARTENS-CZARNECKA M., *Kapłani jako fundatorzy malowideł w klasztorze na Komie H w Starej Dongoli*, w: *Sympozja Kazimierskie* [1], t. VI, 249-266.
- MAZURCZAK U.M., *Dwie starożytne tradycje rozumienia ciała w sztuce średniowiecznej*, RH 54-55 (2006-2007) z. 3, 157-186.
- MŁYNARCZYK J., *Hippos – Sussita. Ninth Season of Excavations June-July 2008*, Haifa 2008.
- MŁYNARCZYK J., *Blessed Wine: a newly discovered winery at the North-West Church in Hippos – Sussita*, w: *Księga Pamiątkowa Jerzego Gąssowskiego*, Warszawa 2007, 397-405.
- MŁYNARCZYK J., *Architectural and Functional’Liturgical Development of the North-West Church in Hippos (Sussita)*, „Études et Travaux” 22 (2008) 147-170.
- MUC A., *Quelques images des saints dans la peinture copte*, „Studies in Ancient Art and Civilization” 10 (2007) 101-110.
- MYŚLIŃSKI M., *Dzieła sztuki bizantyńskiej i ruskiej w Skarbcu Koronnym na Wawelu*, w: *Byzantina Europaea* [1], 425-430.

- PASTWA M., *Grzegorza Bednarskiego „Msza św. Grzegorza”*, w: *Sympozja Kazimierskie* [1], t. VI, 311-316.
- POTACZEK K., *Joseph Wilpert, the famous archaeologist of Dzielów*, w: *Księga Wilpertowa*, Opole 2007, 9-43.
- PRÓCHNIAK D., *O kapłanach i ołtarzach w późnoantycznej Armenii*, w: *Sympozja Kazimierskie* [1], t. VI, 65-87.
- PRÓCHNIAK D., *Wczesnochrześcijański zespół kościelno-grobowy w Ache w Armenii. Analiza architektoniczno-ikonograficzna*, *VoxP* 28 (2008) t. 52/2, 871-891.
- SATAŁAD., *Bazylika św. Pawła za Murami na przestrzeni wieków*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], 133-145.
- Seventy years of Polish Archaeology in Egypt*, Warszawa 2007 (publikacja Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW).
- SKRZYNIARZ S., *Z badań nad genezą motywu samobójczej ofiary Polikseny*, w: *Sympozja Kazimierskie* [1], t. VI, 41-52.
- SKUPIŃSKA-LØVSET I., *Ołtarze, kapłani i składanie ofiar według Lukiana z Samosaty i w materiale archeologicznym z terenów syryjskich*, w: *Sympozja Kazimierskie* [1], t. VI, 53-64.
- STALMACH M., *Faras – odkrycia misji profesora Kazimierza Michałowskiego*, w: *Starożytność chrześcijańska* [1], 45-53.
- STRÓŻ A., *Najstarsze świadectwa związku ołtarza i relikwii w bazylikach chrześcijańskich*, w: *Sympozja Kazimierskie* [1], t. VI, 193-211.
- SULIKOWSKA-GĄSKA A., *Spory o ikony na Rusi w XV i XVI w.*, Warszawa 2007, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.
- UCIŃSKA A., *Cuda u św. Pawła za murami*, „Mówią wieki” 2007, nr 2, 4-5.
- WINKLER W.G. – PIEKARSKA-WINKLER D., *Krzyże Etiopii – orientalna ewolucja na obrzeżach Kościoła*, *SaeCh* 15 (2008) nr 1, 1-1-108.

9. Biblia

- BARDSKI K., *Słowo oczyma Gołębicy. Metodologia symboliczno-alegorycznej interpretacji Biblii oraz jej teologiczne i duszpasterskie zastosowanie*, seria: *Warszawskie Studia Teologiczne – Rozprawy Naukowe* 3, Warszawa 2007, Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskiej.
- BARDSKI K., *Song of Songs: from the Fathers of the Church to Mother Theresa of Calcutta*, *WST* 20 (2007) nr 2, 17-22.
- BARDSKI K., *Clavis Pseudo-Melitona z Sardem. Wczesnośredniowieczny słownik ponaddosłownej symboliki biblijnej*, *WST* 20 (2007) nr 1, 95-101.
- BARDSKI K., *Duchowa interpretacja Pieśni nad Pieśniami w tradycji żydowskiej i chrześcijańskiej*, *CT* 78 (2008) nr 4, 105-111.
- BARDSKI K., *Wybrane motywy literackie Księgi Ezechiela w biblijnej symbolice wczesnego chrześcijaństwa*, *CT* 77 (2007) nr 4, 157-163.
- BASIUK M., *Ofiara Izaaka (Rdz 22, 1-14) w zachodniej tradycji patrystycznej*, *SACH* NS 6, Katowice 2008, Księgarnia św. Jacka.

- CORSATO C., *Biblia w interpretacji Ojców Kościoła*, tłum. K. Kubis, Kraków 2007, Wydawnictwo „Bratni Zew”.
- De LUBAC H., *Pismo Święte w Tradycji Kościoła*, tłum. K. Łukowicz, Kraków 2008, Wydawnictwo WAM.
- FILC Ł., *Chwalić Pana z aniołami. Wpływ Pisma Świętego na anafory Ojców Wschodnich*, „Teofil” 2007, nr 1, 109-122.
- GĄC J., *Śladami Pawła Apostoła*, Kraków 2008, Wydawnictwo WAM.
- GÓRKA B., *Nieprzekładalność Janowego Prologu? (J 1, 1-18)*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 233-256.
- HARL M., *Miejsce Septuaginty w studiach biblijnych*, tłum. J. Kołak, „Teofil” 2007, nr 1, 31-40.
- KLINKOWSKI J., *Nowotestamentalny obraz celników na tle systemu finansowego Judei i Imperium Rzymskiego*, „Perspectiva” 6 (2007) nr 2, 57-79.
- MAGDZIARZ M., *Młode wino w starych bukłakach. Metody egzegezy judeo-chrześcijańskiej*, „Teofil” 2007, nr 1, 41-54.
- OKOŃSKI M., *Wierni literze. Egzegeza szkoły antiocheńskiej*, „Teofil” 2007, nr 1, 97-108.
- PACIOREK A., *Interpretacje cudów Jezusa*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 807-818.
- PARCHEM M., *Ostateczne zwycięstwo Boga w walce między dobrem a złem w świetle pism z Qumran*, seria: Rozprawy i Studia Biblijne 30, Warszawa 2008, Oficyna Wydawnicza „Vocatio”.
- PRZYSZYCHOWSKA m., *Pokorne pochylanie się na słowem Bożym*, „Teofil” 2007, nr 1, 25-26.
- ROSIK M., *Judaizm u początków ery chrześcijańskiej*, Wrocław 2008², Wydawnictwo TUM.
- ROSIK M. – RAPOPORT I., *Wprowadzenie do literatury i egzegezy żydowskiej okresu biblijnego i rabinicznego*, Wrocław 2009, Wydawnictwo TUM.
- Starożytna Palestyna – między Wschodem a Zachodem*, red. M. Münnich – Ł. Niesiołowski-Spanò, seria: Studia Historico-Biblica 1, Lublin 2008, Wydawnictwo KUL.
- SKIBIŃSKI T., *Listy katolickie w starożytności chrześcijańskiej*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 937-950.
- SOJKA S., *Motywy i przejawy posłuszeństwa zasadom Królestwa Bożego*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 975-992.
- Starożytny Izrael. Od czasów Abrahama do zburzenia świątyni jerozolimskiej przez Rzymian*, red. H. Shanks, tłum. W. Chrostowski, Warszawa 2007, Oficyna Wydawnicza „Vocatio”.
- SZRAM M., *Egzegeza patrystyczna w katechezach o Psalmach Jana Pawła II i Benedykta XVI*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 263-272.
- TRONINA A., *Kapłaństwo i ofiara w Biblii*, w: *Sympozyj Kazimierskie* [1], t. VI, 99-109.
- WRÓBEL M.S., *Znaczenie formuły Birtak ha-Minim w procesie rozdziału synagogi od Kościoła*, CT 78 (2008) nr 2, 65-80.

ZARZECZNY R., *Melchizedek i egzegeza Rdz 14, 18-20 w pismach Filona Aleksandryjskiego*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 1301-1322.

9.1. Apokryfy

Apokryfy Nowego Testamentu, t. 2: *Apostołowie*, cz. 1: *Andrzej, Jan, Paweł, Piotr, Tomasz*, cz. 2: *Bartłomiej, Filip, Jakub Mniejszy, Jakub Większy, Judasz, Maciej, Mateusz, Szymon i Juda Tadeusz ewangeliści, uczniowie Pańscy*, red. M. Starowieyski, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.

DESREUMAUX A., *Enseigner, prêcher, évangéliser : le kérygme dans la Doctrina Addai*, WST 20 (2007) nr 2, 51-62.

FERREIRO A., *Simon Peter and Simon Magus and his Dog in Astudillo, Palencia (Spain)*, WST 20 (2007) nr 2, 63-80.

GILLMEISTER A., *Metus gallicus i libri sibillini. Kilka uwag politycznych o społecznych przyczynach prodigium*, „In Gremium” 1 (2007) 7-19.

GOUNELLE R., *Oralité et écriture dans la littérature apocryphe chrétienne*, WST 20 (2007) nr 2, 81-94.

HILHORST A., *Ager Damascenus. Views on the place of Adam's creation*, WST 20 (2007) nr 2, 131-144.

JAKAB A., *La réception de l'Apocalypse de Paul dans le christianisme de l'Antiquité Tardive*, WST 20 (2007) nr 2, 145-157.

JUNOD É., *„Pseudépigraphe” chez Denys d'Halicarnasse et Sérapion d'Antioche*, WST 20 (2007) nr 2, 177-184.

KUR S., *Marek Ewangelista w synaksariuszu Kościoła Etiopskiego*, WST 20 (2007) nr 2, 185-188.

LONGOSZ S., *Maryja w apokryfach*, EK XII 11-14.

LOURIE B., *L'Histoire Euthymiaque: l'œuvre du Patriarche Euthymios/Euphémios de Constantinople*, WST 20 (2007) nr 2, 188-221.

MARINOV K., *Kilka uwag na temat ideologiczno-eschatologicznej wymowy „Bułgarskiej kroniki apokryficznej”*, „Fundamenta Europaea” 4 (2007) 61-75.

McNAMARA M., *The (Fifteen) Signs before Doomsday in Irish Tradition*, WST 20 (2007) nr 2, 223-254.

NAUMOWICZ J., *La Doctrine des apôtres et la légende sur l'origine apostolique de la fête de Noël*, WST 20 (2007) nr 2, 289-298.

Odnalezienie prawdziwego krzyża. Syryjska legenda Judy Kyriaka (Inventio verae Crucis: Syriaca legenda Judae Cyriaci), wstęp, komentarz i tłum. A. Tronina, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 535-549.

PERES J.N., *Le roi, la reine et l'ouvrier. Une réminiscence des proverbes dans le Kebra Nagast*, WST 20 (2007) nr 2, 309-315.

PORTER S.E., Gordon L. Heath, *Zaginiona Ewangelia Judasza. Fakty i fikcje*, tłum. T. Fortuna, Kraków 2008, Wydawnictwo „M”.

TRONINA A., *Mistyka krzyża w syryjskiej „Grocie skarbów”*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 1171-1180.

- WITAKOWSKI W., *On Adam And Satana'el or The Vienna Protology*, WST 20 (2007) nr 2, 329-342.
- WOJCIECHOWSKA K., *Wybrany do... potępienia. Jeszcze o „Ewangelii Judasza”*, „Więź” 2007, nr 2, 64-75.
- ZOWCZAK M., „Rehabilitacja” Judasza. *O apokryfach w kulturze popularnej*, WST 20 (2007) nr 2, 343-352.

9.2. Gnostycyzm

- Biblioteka z Nag Hammadi. Kodeksy I i II*, tłum i komentarz W. Myszor, SACH NS 7, Katowice 2008, Księgarnia św. Jacka.
- Ł.W., *Dwa oblicza Judaszowej Ewangelii*, „Mówią wieki” 2008, nr 2, 5-7.
- MYSZOR W., *Walka z manicheizmem w świetle Kodeksu Justyniana*, w: *Byzantina Europaea* [1], 417-424.
- MYSZOR M., „Feniks” w gnostyckim traktacie o początku świata (NHC II, 5; p. 121, 27 - 123), *VoxP* 28 (2008) t. 52/1, 677-681.
- PIWOWARCZYK P., *Charakterystyka i uzasadnienie amoralizmu u karpokrajan*, w: *Religie w świecie antycznym* [1], 85-100.
- PORTER S.E. – HEATH G.L., *Zaginiona Ewangelia Judasza. Fakty i fikcje*, tłum. T. Fortuna, Kraków 2008, Wydawnictwo „M”.
- WOJCIECHOWSKA K., *Wybrany do... potępienia. Jeszcze o „Ewangelii Judasza”*, „Więź” 2007, nr 2, 64-75.
- STAROWIEYSKI M., *Veronica*, NDPAC III 5582.
- STAROWIEYSKI M., *Quo vadis?*, NDPAC III 4453-4454.
- ZARZECZNY R., *Apokryficzny „Dialogus Iohannis cum Iesu” (CIApNT 27) jako gnostycka reinterpretacja dziejów patriarchów i komentarz do Hbr 7, 3*, *VoxP* 27 (2007) t. 50-51, 291-306.
- ZMORZANKA A.Z., *Kosmos i jego bogowie w „Pistis Sophia” IV 136*, *VoxP* 28 (2008) t. 52/2, 1355-1369.
- ZMORZANKA A.Z., *Megecjusz*, EK XII 451.
- ZMORZANKA A.Z., *Menander*, EK XII 522.
- ZMORZANKA A.Z., *Sekundus*, PEF IX 12.
- ZMORZANKA A.Z., *Szymon Mag*, PEF IX 318-320.
- ZMORZANKA A.Z., *Walentyń*, PEF IX 688-690.

10. Patrystyka i średniowiecze (łacińskie i bizantyńskie)

- ANZELM z Canterbury, *Monologion. Prosligion*, tłum. L. Kuczyński, seria: *Ad Fontes* 4, Kęty 2007, Wydawnictwo Marek Derewiecki.
- BERNARD z Clairvaux, *Apologia. O nawróceniu. Życie świętego biskupa Malachiasza*, tłum. S. Kiełtyka – A. Maciąg, wprowadzenie B.A. Grenz, seria: *Biblioteka Duchowości Cysterskiej* 3, Skoczów 2007, Wydawnictwo Św. Bernarda.
- BONAREK J., *Bizantyńskie Morze Czarne w 1081-1204 r. Próba porównania*, w: *Byzantina Europaea* [1], 53-68.

- BONAWENTURA, *Konferencje o sześciu dniach stworzenia albo oświecenia Kościoła*, wydanie synoptyczne tekstu oryginalnego redakcji A oraz B z tłum. pol., tłum. i wstęp A. Horowski, Kraków 2008, Wydawnictwo „Unum”.
- BURCZAK K., *Lubelski rękopis „Dekretu Gracjana”*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 77-86.
- COHN N., *W pogoni za milenium. Milenarystyczni buntownicy i mistycy – anarchości średniowiecza*, Kraków 2007, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- DAMIANI Piotr, *O wszechmocy Bożej*, tłum. i przypisy I. Radziejowska, wstęp M. Olszewski, seria: Ad Fontes 8, Kęty 2008, Wydawnictwo Marek Derewiecki.
- Digesta justyniańskie, księga I*, tłum. B. Szolc-Nartowski, Warszawa 2007, Wyższa Szkoła Handlu i Prawa im. R. Lazarskiego.
- DOBKOWSKI M., *Kataryzm. Historia i system religijny*, seria: Mała Biblioteka Religii, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.
- DUDEK J., *Konstantynopol (1-3 IV 1081): incydent czy pierwsza zdobycz „klanu” Komnenów*, w: *Byzantina Europaea* [1], 81-96.
- DZIADUL P., *Sakralizacja obrzędu koronacji monarchów prawosławnych. Bizantyński wzorzec intronizacji i jego słowiańskie adaptacje*, PrzRel 2008, nr 1 (227), 31-40.
- Europa barbarica, Europa christiana. Studia mediaevalia Carolo Modzelewski dedicata*, red. R. Michałowski [et al.], Warszawa 2008, Wydawnictwo DiG.
- FILIPCZAK P., *Historia diakona Barochasa. Kilka uwag na temat niepokojów społecznych w miastach wczesnego Bizancjum*, w: *Byzantina Europaea* [1], 107-120.
- GERTRUDA z Helfty, *Zwiastun Bożej miłości*, t. 2, tłum. E. Kędziorek, red. M.I. Rosińska, ŻM 43, Kraków – Tyniec 2007, Wydawnictwo Benedyktynów.
- GJUZELEY V., *Bułgaria a państwa i narody Europy Środkowej w X w.*, w: *Byzantina Europaea* [1], 133-140.
- GORDZIAŁKOWSKI J., *Historia Państwa Kościelnego*, Kraków 2007, WAM.
- GREGORY T.E., *Historia Bizancjum*, tłum. J. Hunia, seria: Historiai, Kraków 2008, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- GROŃ R., *Śmierć Bernarda z Clairvaux w świetle „Vita Prima”*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 257-279.
- HAVLIKOVA L., *On the Dissemination of Byzantine Law within the Slavonic Environment (Slavic Procedural Law)*, w: *Byzantina Europaea* [1], 141-148.
- HOWARD-JOHNSTON J., *Byzantium and the North*, w: *Byzantina Europaea* [1], 157-174.
- Jak czytać rękopis średniowieczny*, red. P. Géhin, tłum. B. Spieralska, Warszawa 2008, Oficyna Wydawnicza „Mówią wieki”.
- JANOWSKI P., *Michał Cerulariusz*, EK XII 819-820.
- JULIAN z Norwich, *Objawienia Bożej miłości*, tłum. A. Gomola, Poznań 2007, Wydawnictwo „W drodze”.

- JUREWICZ O., *Historia literatury bizantyńskiej*, Wrocław – Warszawa – Kraków 2007, Wydawnictwo „Ossolineum”.
- KAPLAN M., *Pélerinages et processions à Byzance aux VIe-VIIe siècles: l'exemple de Théodore de Sykéôn*, w: *Byzantina Europaea* [1], 219-232.
- Karolińscy pokutnicy i polskie średniowieczne czarownice. Konfrontacja doktryny chrześcijańskiej z życiem społeczeństwa średniowiecznego*, red. M. Koczerska, seria: Fasciculi Historici Novi 7, Warszawa 2007, Wydawnictwo DiG.
- KODER J., „*Euromediterraneum*” i Eurazja w poglądach Bizantyńczyków na przestrzeń i politykę, seria: *Labarum* 4, Poznań 2007.
- KOKOSZKO M. – GIBEL K., *Focjusz a kuchnia grecka, czyli kilka słów o abyr-take*, *VoxP* 28 (2008) t. 52/1, 495-504.
- KOKOSZKO M., *Medycyna bizantyńska o antidotum z trzech rodzajów pieprzu. Komentarz na temat jednego ze środków farmaceutycznych zastosowanych w leczeniu cesarza Aleksęgo I Komnena*, w: *Byzantina Europaea* [1], 253-264.
- KOMPA A., *Cesarz bez cesarstwa. Justynian II między obaleniem a powrotem na tron*, „*Iuvenilia*” 2 (2007) 29-43.
- KOMPA A., *Kto i dlaczego zabił Papatyzysa i Balgitzisa? Glosa do dziejów Bizancjum i Chazarów w początkach VIII w.*, w: *Byzantina Europaea* [1], 265-277.
- KOMPA A., *Nicefor, patriarcha Konstantynopola – polityk, teolog, historyk*, w: *Księga pamiątkowa XV Ogólnopolskiego Zjazdu Historyków Studentów (18-21 IV 2007)*, red. J. Walicki, t. 2, Łódź 2008, 155-173.
- KOMPA A., *Tajna misja bizantyńska na Kaukazie w początkach VIII w.*, w: *Kaukaz w stosunkach międzynarodowych. Przeszłość – teraźniejszość – przyszłość*, red. P. Olszewski - K. Borkowski, Piotrków Trybunalski 2008, 47-58.
- KORCZAK R., *Kobiety w Historiarum libri Decem Laonika Chalkokondylesa*, w: *Byzantina Europaea* [1], 279-287.
- KOŚCIELNIAK K., *Naśladownictwo islamskiej ideologii dżihadu w „Tactica” cesarza Leona VI (886-912) w kontekście zmagania bizantyńsko-muzułmańskich od VII do X wieku*, w: *Byzantina Europaea* [1], 305-320.
- KOTŁOWSKA A., *On the two critical editions of „Cat and Mouse War” by Theodoros Prodromos*, „*Pomoerium*” 2004-2008, 5-6.
- KOWALEWSKA M., *Bóg – kosmos – człowiek w twórczości Hildegardy z Bingen*, Lublin 2007, Wydawnictwo UMCS.
- KOZIEJ J. – KRASUCKA B., *Michał Psellos*, EK XII 834-836.
- Le GOFF J. – SCHLEGEL J.L., *O średniowieczu*, tłum. M. Ochab, seria: *Chcemy Wiedzieć*, Warszawa 2007, Oficyna Naukowa.
- Le GOFF J., *Długie średniowiecze*, tłum. M. Żurowska, Warszawa 2007, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.
- LESZKA M.J., *Poborcy podatkowi w świetle korespondencji Teofilakta, arcybiskupa Ochrydy*, w: *Byzantina Europaea* [1], 359-366.
- LESZKA M.J., *Bułgarskie niedole arcybiskupa Teofilakta*, „*Mówią Wieki*” 2007, nr 11, 21-24.

- LESZKA M.J., *Leon V i chan Krum w świetle fragmentów „Chronografii” (AM 6305) Teofanesa Wyznawcy*, „Przegląd Nauk Historycznych” 6 (2007) 109-117.
- LESZKA M.J., *Kilka uwag na temat losów Illusa Izauryjczyka w latach 479-484, „Meander”* 62 (2007) 99-107.
- LESZKA M.J., *Целу нохода Нукифора нпомув Болзар в 811 году*, w: *Byzantium. New peoples, new powers: the Byzantino-Slav contact zone, from the Ninth to the Fifteen Century*, Cracow 2007, 55-62.
- LESZKA M.J., *Stracone złudzenia. Religijny kontekst stosunków bizantyńsko-bułgarskich w latach 863-927*, w: *Religijna mozaika Bałkanów*, red. M. Walczak-Mikołajczakowa, Gniezno 2008, 32-39.
- LORKIEWICZ J., *Merowińska sztuka*, EK XII 576-577.
- ŁUKASZEWICZ A., *A Slavonic Visitor on the Nile?*, w: *Byzantina Europaea [1]*, 377-379.
- MANIKOWSKA H., *Jerozolima – Rzym – Compostela. Wielkie pielgrzymowanie u schyłku średniowiecza*, Monografie Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej, Wrocław 2008, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- MARINOW K., *Zadania floty cesarskiej w wojnach bizantyńsko-bułgarskich (VII-XI w.)*, w: *Byzantina Europaea [1]*, 381-392.
- MARINOV K., *Działania floty cesarzy bizantyńskich oraz okrętów ich sprzymierzeńców w wojnach z Bułgarią (XII-XIV w.)*, „Przegląd Nauk Historycznych” 6 (2007) 119-141.
- MATEUSZ z Krakowa, *O praktykach Kurii Rzymskiej*, tekst łac., wyd. i tłum. W. Seńko, seria: *Ad fontes* 2, Kęty 2007, Wydawnictwo Marek Derewiecki.
- MESCHINI M., *1204 – Tajemnica IV wyprawy krzyżowej i podboju Konstantynopola*, tłum. Marek Myczkowski, Kielce 2007, 286 + XVI s., Wydawnictwo „Jedność”.
- MEYENDORFF J., *Teologia bizantyjska. Historia i doktryna*, Kraków 2007, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- MILEWSKI I., *Spoleczne uwarunkowania obecności żonatych biskupów w kościele bizantyńskim (do połowy V wieku)*, w: *Byzantina Europaea [1]*, 401-415.
- MIŚKIEWICZ M., *Europa wczesnego średniowiecza (V-XIII w.)*, Warszawa 2008, Wydawnictwo Trio.
- MODZELEWSKA B., *Menologium*, EK XII 542.
- MODZELEWSKA B., *Michał Synkellos*, EK XII 818-819.
- NIKOŁOV G.N., *Bułgarzy i ogień grecki (VII-XI w.)*, w: *Byzantina Europaea [1]*, 449-455.
- PRINZING G., *Status prawny dzieci w Bizancjum*, tłum. A. Kotłowska, seria: *Labarum* 5, Poznań 2008, Instytut Historii UAM.
- PRÓCHNIAK D., *Sivrihisar i Anazarbos. Dwa paciorki w armeńskim naszyjniku*, w: *Byzantina Europaea [1]*, 493-516.
- SAWA R., *Michał I Rangabeusz*, EK XII 822.
- SAWA R., *Michał I*, EK XII 822-823.

- SAWA R., *Michał III*, EK XII 823.
- Sen o krzyżu. Staroangielski poemat mistyczny VIII-IX w.*, tłum i oprac. M. Opalińska, Warszawa 2007, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.
- SKRZYNIARZ S., *O aktualności humoru bizantyńskiego*, w: *Byzantina Europaea [1]*, 525-531.
- SYMEON z Tessaloniki, *O świętyni Bożej*, tłum. A. Maciejewska, seria: *Mysterion*, Kraków 2007, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- TELEMACHOS C.L., *Tesalonika, La Revolte a Rossano de Calabre l'aN 965*, w: *Byzantina Europaea [1]*, 367-375.
- TOMASZ z Akwinu, *Summa contra gentiles. Prawda wiary chrześcijańskiej w dyskusji z poganami, innowiercami i błędzącymi*, t. 2, tłum. Z. Włodek – W. Zega, Poznań 2007, Wydawnictwo „W drodze”.
- TOMASZ z Akwinu, *Złoty łańcuch. Catena aurea*, tłum. L. Szyndler, wstęp P. Milcarek, seria: *Biblioteka Christianitas 21*, Poznań 2007, Wydawnictwo „W drodze”.
- TWARDOWSKA K., *Cesarzowa Eudoksja – córka Ewy*, „*Alamach Historyczny*” 10 (2008) 33-44.
- TWARDOWSKA K., *Słów kilka o cesarzowej Zenonis*, „*Almanach Historyczny* 9 (2007) 27-33.
- WELLESZ E., *Historia muzyki i hymnografii bizantyńskiej*, tłum. M. Kaziński, Kraków 2007, Wydawnictwo „Homini”.
- WIŚNIEWSKI K., *Przyczyny ikonoklazmu w Bizancjum – transformacja funkcji obrazu sakralnego w chrześcijaństwie od I do VIII wieku*, w: *Per aspera ad astra. Materiały z XVI Ogólnopolskiego Zjazdu Historyków Studentów w Krakowie (16-20 IV 2008)*, red. A. Świątek, t. 2: *Powszechna historia średniowiecza*, Kraków 2008, 191-194.
- WIŚNIEWSKI E., *Merowingowie*, EK XII 575-576.
- WOLIŃSKA T., *Konstantynopol i jego mieszkańcy widziani oczyma Liudpranda z Kremony*, *VoxP* 28 (2008) t. 52/2, 1231-1243.
- WOLIŃSKA T., *Walka Bizancjum i Persji o Lazykę w czasach Justyniana I Wielkiego (527-569)*, „*Przegląd Nauk Historycznych*” 6 (2007) 173-188.
- WOLIŃSKA T., *Administracja rzymskiej Armenii w czasach Justyniana I Wielkiego*, w: *Kaukaz w stosunkach międzynarodowych. Przeszłość – teraźniejszość – przyszłość*, red. P. Olszewski – K. Borkowski, Piotrków Trybunalski 2008, 35-46.
- ZAKRZEWSKI K., *Historia Bizancjum*, Kraków 2007, Wydawnictwo „Universitas”.

11. Autorzy

AA.VV.

Muza łacińska. Antologia poezji wczesnochrześcijańskiej i średniowiecznej (III-XIV/XV w.), seria: *Biblioteka Narodowa II,255*, tłum. zbior., oprac.

- M. Starowieyski, Wrocław – Warszawa – Kraków 2007, Wydawnictwo „Ossolineum”
- Muza chrześcijańskiego Wschodu*, wstęp, red. i oprac. M. Starowieyski, tłum. M. Bednarz i in., Kraków 2008, Wydawnictwo WAM (wyd. na podst. *Muza chrześcijańska*, t. 1, Kraków 1985).

Ambrozjaster

- BABIARZ G., *Grzech i nawrócenie w życiu ochrzczonych. Studium Komentarza Ambrozjastra do Listów św. Pawła*, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.

Ambroży

- , *Mowa na cześć Walentyniana*, tłum. A. Kotłowska, Poznań 2007, Wydawnictwo Uniwersytetu A. Mickiewicza.
- , *Mowa na śmierć Teodozjusza*, tłum. A. Kotłowska, wstęp K. Ilski, Poznań 2008, Wydawnictwo Naukowe UAM.
- CZYŻEWSKI B., *Biblijne obrazy Kościoła w Wykładzie Ewangelii według św. Łukasza św. Ambrożego z Mediolanu*, SG 22 (2008) 51-61.
- CZYŻEWSKI B., *Duch Święty a Maryja w pismach św. Ambrożego z Mediolanu (komentarz do Łk 1, 35)*, SMA 10 (2008) nr 2, 102-113.
- GLĄDYSZEWSKI L., *Jan Paweł II a 1600. rocznica śmierci św. Ambrożego (List Apostolski „Operosam diem”)*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 173-178.
- GRZYWACZEWSKI J., *Saint Ambrose of Milan as a defender of the faith in the Greek hymnography*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 281-289.
- JURKIEWICZ J., *Pokora w świetle „Expositio Evangelii secundum Lucam” św. Ambrożego z Mediolanu*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 365-372.
- JURKIEWICZ J., *Rola biskupa w świetle kontaktów św. Ambrożego, biskupa Mediolanu, z dworem cesarskim*, w: *Przebóstwiać to co ludzkie. Księga Pamiątkowa ks. bpa W. Bobowskiego*, red. S. Sojka – J. Stala, Tarnów 2007, 495-504.
- NOWAK P.J., *Pojęcie nadziei w „Listach” św. Ambrożego z Mediolanu*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 743-760.
- OSTROWSKI G., *Obrona dziewicy Indycji okazją do pouczenia o cnocie dziewictwa – List św. Ambrożego do Syagriusza (Ep. 56)*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 785-795.
- TUREK W., *„Trzymaj mocno ster wiary”. Św. Ambroży o postudze biskupiej w „Liście 36”, w: „In fide et dilectione”. Księga Pamiątkowa ks. bpa Andrzeja Wojciecha Suskiego*, red. A. Nowicki, Toruń 2007, 281-292.
- ZAGÓRSKI D., *Oblicza Chrystusa w „Heksaemeronie” św. Ambrożego*, Bydgoszcz 2007, Kuria Diecezjalna Toruńska.
- ZAJĄC M., *Katecheza moralna o roztropności w „De officiis ministrorum” św. Ambrożego*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 1291-1299.

Anonim

- POLAŃSKI T., *Paintings, mosaics, icons. A Syriac Hymn on the Cathedral of Edessa*, „Folia Orientalia” 45 (2008) 199-225.
- TYBUROWSKI K., *Ancora sul ruolo del demonio nella storia secondo un anonimo del IV secolo*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 1189-1198.
- TYBUROWSKI K., *Il peccato di Adamo e il suo influsso sulla storia dell'umanità secondo un Anonimo del IV secolo*, „Studia Sandomierskie” 15 (2008) 181-194.
- TYBUROWSKI K., *Le linee principali del „Commentarius in Epistulas Paulinas” di un Anonimo del IV secolo*, „Resovia Sacra” 14-15 (2007-2008) 149-158.
- TUREK W., *Versus de sex aetatibus et mundi principio*, NDPAC III 5582-5583.
- TUREK W., *Ratione embolismorum, de*, NDPAC III 4458-4459.
- TUREK W., *Ratione Paschae, de, seu Computus Carthaginensis a. 455*, NDPAC III 4459-4460.
- TUREK W., *Ratione Paschae, Prologus de Ratione Paschae, Praefatio de*, NDPAC III 4460-4461.

Antoni

- AI-MISKÎN M., *Święty Antoni asceta według Ewangelii*, tłum. A. Kalisz, seria: Duchowość Wschodu i Zachodu 15, Kraków – Tyniec 2008, (zawiera dwadzieścia listów św. Antoniego według tradycji arabskiej).

Apolinary z Laodycei

- SPYCHAŁA D., *Apolinary z Laodycei a kontrowersja ariańska w IV wieku*, „Universitas Gedanensis” 2007, nr 1-2, 54-61.

Arnobiusz Starszy

- KUCZ A., *„Homo, res infelix et miser” – la dottrina arnobiana sull'uomo*, „Scripta Classica” 5 (2008) 79-85.
- KUCZ A., *Destino dell'anima nella dottrina di Eraclito e di Arnobio*, „Scripta Classica” 4 (2007) 57-61.

Asteriusz z Amazji

- , *Homilie*, tłum. A. Strzelecka, TPatr 5 (2008) 215-252.
- WYGRALAK P., *Problematyka duszpasterska w wybranych kazaniach Asteriusza z Amazji*, TPatr 5 (2008) 205-214.
- WYGRALAK P., *Świętego Asteriusza, biskupa Amazji, pouczenia dla ludzi bogatych. Analiza wybranych homilii*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 1257-1268.

Atanazy

- SZEWCZYK P.M., *Atanazy z Aleksandrii, biskup i mnich*, Vox 28 (2008) t. 52/2, 1085-1094.

Augustyn z Hippony

- , *Przeciw akademikom*, wyd. dwujęzyczne, tłum. K. Augustyniak, wstęp i przypisy W. Dawidowski, seria: Źródła Myśli Filozoficznej, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.
- , *101 pytań i odpowiedzi*, tłum. K. Wołodźko, wyboru tekstów św. Augustyna dokonał J.M. Brady, Sandomierz 2007, Wydawnictwo Diecezjalne.
- BEATRICE P.F., *Canonical and non-canonical books in Augustine's „De doctrina christiana”*, WST 20 (2007) nr 2, 23-35.
- BENEDYKT XVI, *Katechezy o św. Augustynie*, VoxP 27 (2008) t. 50-51, 57-64.
- CIEŚLUK M., *Symbolika ptaków w „Enarrationes in Psalmos” świętego Augustyna*, VoxP 28 (2008) t. 52, 87-98.
- ECKMANN A., *Jan Paweł II a 1600. rocznica nawrócenia św. Augustyna*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 165-172.
- ECKMANN A., *Koncepcja sztuki w pismach świętego Augustyna*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 171-85.
- GAŚSIOR A. – KRÓLIKOWSKI J., *Między wodą i ogniem. Miesiąc ze świętym Augustynem*, Tarnów 2007, Wydawnictwo „Biblos”.
- GAŚSIOR A., *Z historii kultu św. Augustyna w Polsce. Godzinki o św. Augustynie. Z archiwum parafialnego w Wielogłowach*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 199-217.
- JĄSKIEWICZ S., *„Ecce Trinitas Deus meus, Pater et Filius et Spiritus Sanctus”. Nauka o Boskiej Trójcy na podstawie „Wyznań” św. Augustyna*, CT 78 (2008) nr 1, 5-30.
- JÓŹWIAK S., *Uwagi św. Augustyna o małżeństwie i rodzinie rzymskiej*, w: *Wokół problematyki małżeństwa w prawie rzymskim* [1], 135-154.
- KACZMAREK T., *„Sermo de disciplina christiana” św. Augustyna. Omówienie syntetyczne*, VoxP 28 (2008) t. 52, 373-383.
- KIJEWSKA A., *Święty Augustyn*, seria „Myśli i Ludzie”, Warszawa 2007, Wydawnictwo Wydawnictwo „Wiedza Powszechna”.
- KOTULA T., *Św. Augustyn i barbarzyńscy afrykańscy*, „Antiquitas” 29 (2007) 609-614.
- KOWALCZYK S., *Człowiek i Bóg w nauce św. Augustyna*, wyd. 2. poszerzone, Lublin 2007, Wydawnictwo KUL.
- LONGOSZ S., *Katecheza Benedykta XVI od urny z relikwiami św. Augustyna (wstęp)*, VoxP 27 (2008) t. 50-51, 51-56.
- OBRYCKI K., *Pochodzenie duszy ludzkiej a dziedzictwo grzechu pierworodnego. (Wstęp, tłumaczenie i opracowanie)*, WST 20 (2007) nr 1, 124-144.
- ROJSZCZAK D., *Święty Augustyn w „Rozmyślaniu przemyskim”*, „Podteksty” 2007, nr 3 (publikacja internetowa: www.podteksty.eu).
- SPYCHAŁA D., *Św. Hieronim i św. Augustyn wobec tłumaczeń Biblii i literatury antycznej*, SaeCh 15 (2008) nr 2, 5-14.
- SWOBODA A., *Bonum sacramenti w nauce św. Augustyna o małżeństwie*, PzST 22 (2008) 67-89.

- SWOBODA A., *Źródło i prawzory sakramentu małżeństwa w nauczaniu św. Augustyna*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 1049-1064.
- TUREK W.J., *L'enciclica „Spe salvi”: sulle tracce di Agostino*, „Ricerche Teologiche” 19 (2008) 243-253.
- TUREK W.J., *Encyklika „Spe salvi”: śladami Augustyna*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 1181-1188.
- TUREK W.J., *„Maior caritas, minor timor”. Miłość i lęk w Homilii 8 Augustyna do Pierwszego Listu św. Jana Apostoła*, StPł 36 (2008) 23-32.
- TUREK W., *„Sine caritate nihil tibi prodest”. Aktualność duchowego przesłania Homilii 5 Augustyna na Pierwszy List św. Jana*, SPł 35 (2007) 43-51.
- WARZESZAK S., *Composition et structure du De vera Religione de Saint Augustin*, WST 20 (2007) nr 1, 113-124.
- WARZESZAK S., *Fondements ontologiques et existentiels de l'éthique chrétienne d'après Saint Augustin*, WST 20 (2007) nr 2, 317-328.

Auzoniusz

- KRYNICKA T., *„Auzoniuszowe Parentalia”. Charakter i kompozycja zbiorku*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 549-561.
- ROGOWSKI J., *Sylwetka religijna Auzoniusza. Dwa światy późnoantycznego intelektualisty*, w: *Scripta minora*, t. 5, red. B. Lapis, Poznań 20007, 9-147.

Bazyli Wielki

- NAUMOWICZ J., *Jan Paweł II a 1600. rocznica śmierci św. Bazylego*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 101-109.
- OSEK E., *Odpowiedzialność człowieka za przyrodę w ujęciu Bazylego Wielkiego*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 331-343.
- OSEK E., *„Poznaj samego siebie” w interpretacji Bazylego Wielkiego*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 761-783.

Beda Wielebny

- KASTELIK J., *Beda Czcigodny o klasztorach mieszanych na Wyspach Brytyjskich (Historia Ecclesiastica, III-IV w.)*, AnCra 40 (2008) 345-355.

Benedykt

- CZYŻEWSKI B., *Święty Benedykt w wypowiedziach Jana Pawła II*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 111-121.
- PAWEŁ VI – JAN PAWEŁ II, *Śladami świętego Benedykta*, Kraków – Tyniec 2008, Wydawnictwo Benedyktynów.
- PAUSCH J. – BÖHM G., *Żyć jak w niebie. Kurs duchowości nie tylko dla chrześcijan inspirowany mądrością św. Benedykta*, tłum. H. Podgórní, Kraków 2007, Wydawnictwo „eSPe”.

Boecjusz

- , *Traktaty teologiczne: W jaki sposób Trójca jest jednym Bogiem, a nie trzema bogami?; Czy nazwy Ojciec, Syn i Duch Święty orzekane są o Bogu w sposób substancjalny?; W jaki sposób substancje są dobre w tym, że są, chociaż nie są dobrami substancjalnymi?; O wierze katolickiej; Przeciw Eutychesowi i Nestoriuszowi*, tłum. A. Kijewska – R. Bielak, Ad Fontes 3, Kęty 2007, Wydawnictwo Marek Derewiecki.
- GRZYBOWSKI J., *Boecjusz, czyli posłannictwo filozofii. Analiza przemiany i duchowej drogi ku dobru na podstawie De consolatione philosophiae*, WST 20 (2007) nr 2, 95-115.

Cezary z Arles

- CZYŻEWSKI B., *Ideał czystości zakonnej w Liście do mniszek św. Cezarego z Arles*, w: *Evangelizare pauperibus. Księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Biskupowi Bogdanowi Wojtusiowi w 70. rocznicę urodzin*, red. M. Olczyk – P. Podeszwa, Gniezno 2007, 65-74.
- POCHWAT J., *Sprawiedliwość i miłosierdzie. Studium kazań do ludu św. Cezarego z Arles*, Kraków 2008, Wydawnictwo WAM.
- SZCZUR P., *Słowo Boże w nauczaniu św. Cezarego z Arles*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 1069-1074.

Chronograf z 354 roku

- NAUMOWICZ J., *Le Calendrier de 354 et la fête de Noël*. „Palamedes. A Journal of Ancient History” 2 (2007) 173-188.

Cyprian z Kartaginy

- DOŁGANISZEWSKA E., *Cyprian biskup Kartaginy wobec prymatu biskupa Rzymu*, WPT 15 (2007) nr 1, 177-194.
- DOŁGANISZEWSKA E., *Biskup Cyprian z Kartaginy świadek wiary*, Wrocław 2007, Wrocławska Księgarnia Archidiecezjalna TUM.
- WASILEWSKI S., *Kunst oratorski św. Cypriana z Kartaginy w jego nauczaniu o pokoju*, SŁov 9 (2007) 327-342.

Cyprian z Tulonu

- CYPRIAN bp Tulonu, *Żywot Cezarego z Arles*, tłum. A. Strzelecka, oprac. P. Wygralak, POK 32, Poznań 2008, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza – Wydział Teologiczny.

Cyryl Aleksandryjski

- HOŁASEK A., *Kilka uwag o episkopalnej elekcji Cyryla Aleksandryjskiego na marginesie przekazu Sokratesa Scholastyka*, w: *Byzantina Europaea* [1], 149-156.

Cyryl Jerozolimski

CZĘSZ B., *Jan Paweł II a 1600. rocznica śmierci św. Cyryla Jerozolimskiego*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 159-163.

Damazy I, papież

SCHMIDT M., *Epigrammata Damasiana. Propaganda z rzymskich podziemi*, tłum. A. Mrozewicz, seria: Xenia Posnaniensia. Series altera 30, Poznań 2007.

Dionizy Areopagita Pseudo-

STAROWIEYSKI M., *Autobiografia Pseudo-Dionizego Areopagity*, w: *Byzantina Europaea* [1], 543-554.

Dydym Aleksandryjski

CZYŻEWSKI B., *Obraz Kościoła w „Komentarzu do Zachariasza” Dydyma Aleksandryjskiego*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 109-122.

PANCERZ R.M., *Christi anima apud Didymum Caecum*, Dissertatio ad Doctoratum, Romae 2007.

PANCERZ R.M., *Jeszcze o duszy Chrystusa według Dydyma Ślepego*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 827-854.

PANCERZ R.M., *Krótką uwagą na temat zakresu pojęcia προπάθεια u Dydyma Aleksandryjskiego*, „*Studia Seraphico-Slavica*” 1 (2007) 40-55.

Efrem Syryjczyk

NOWAK S., *Efrem Syryjczyk i jego miłość*, „*Teofil*” 2007, nr 1, 149-163.

UCIECHA A., *Grecka „hyle” w „Hymnach” św. Efrema Syryjczyka*, „*Antiquitas*” 29 (2007) 631-636.

UCIECHA A., *Manichaeism in the context of Ephraim 's polemics with the Bardesanian doctrine and the system of Marcion in „Prose Refutations”*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 1199-1211.

Egeria

NAUMOWICZ J., *Pierwszy opis święta narodzenia Jezusa. Relacja Egerii*, WST 20 (2007) nr 1, 145-154.

Epifaniusz z Salaminy

KOCHANEK P., *Periodyzacja dziejów ludzkości Epifaniusza z Salaminy*, w: *Byzantina Europaea* [1], 233-252.

MIMOUNI S.C., *La question des collyridiennes ou des collyridiens d'Épiphane de Salamine*, WST 20 (2007) nr 2, 269-287.

NAUMOWICZ J., *Święta egipskie i chrześcijańskie. Świadeństwo Epifaniusza z Salaminy*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności* [1], t. 6, 32-50.

Eucheriusz z Lyonu

SKIBIŃSKI T., *Egzegeza między duchowością a doktryną w twórczości Eucheriusza z Lyonu*, *TPatr* 4 (2007) 89-98.

Euzebiusz z Cezarei

--, *Życie Konstancyntyna*, wstęp, tłum. i przypisy T. Wnętrzak, *ŻMT* 44, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.

BRALEWSKI S., *Euzebiusz z Cezarei wobec aspiracji biskupów Rzymu do prymatu*, „Przegląd Nauk Historycznych” 6 (2007) 47-67.

KOTŁOWSKA A., *Recepcja „Kroniki” Euzebiusza w Armenii jako przykład wymiany kulturalnej między greckim a niegreckim Wschodem*, „Antiquitas” 29 (2007) 335-344.

KOTŁOWSKA A., *Źródło i jego interpretacja w „Kronice” Euzebiusza z Cezarei*, w: *Byzantina Europaea* [1], 321-326.

KOTŁOWSKA A., *Chronicon by Eusebius of Caesarea: character, significance and current research problem*, „Quaestiones Mediae Aevi Novae” 13 (2008) 289-312.

Ewagriusz

GOLUBIEWSKI M., *Piąty demon. O smutku – za Ewagriuszem z Pontu*, „Teofil” 2007, nr 1, 165-182.

JANISZEWSKI P., *Why can't we see demons? The Evagrian concept of the structure of bodies originating from three parallel material worlds, in the context Aristotelian quality theory*, „Palamedes” 3 (2008) 189-207.

MISIARCZYK L., *Osiem „logismoi” w pismach Ewagriusza z Pontu*, Tyniec – Kraków 2007, Wydawnictwo Benedyktynów.

Fulgencjusz z Ruspe

TUREK W., *„Virgo genitrix inviolata permansit”. Riferimenti mariani nella „Lettera” 17 di Fulgenzio di Ruspe*, „Theotokos” 15 (2007) 177-187.

Gaudenty z Brescii

DEGÓRSKI B., *Egzegeza cudu w Kanie Galilejskiej w nauczaniu św. Gaudentego z Brescii*, *DPa* 17 (2008) 5-38.

Grzegorz z Nazjanzu

NEHRING P., *Poetycki agon między małżeństwem i dziewictwem – retoryczny popis Grzegorza z Nazjanzu*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności* [1], t. 6, 51-77.

- STĘPNIEWSKA A., *Św. Nonna – matka Grzegorza z Nazjanzu w jego twórczości poetyckiej*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 1039-1047.
- WIDOK N., *Die kerygmatische Dimension der Lehre von der Menschwerdung in der „Rede 38“ des Gregor von Nazianz*, ZCh 11 (2007) 335-347.
- WIDOK N., *Ojcowie Kapadoccy w nauczaniu Jana Pawła II*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 213-227.
- WIDOK N., *Wkład Grzegorza z Nazjanzu do kultury chrześcijańskiej*, „Sacrum et Profanum” 3 (2007) 57-62.
- ZAGÓRSKI D., Αἱ σωτηρίας ὁδοί. *Model doskonalenia chrześcijańskiego w świetle ekshortacji pastoralnych Grzegorza z Nazjanzu*, Rozprawa habilitacyjna, Toruń 2007, Wydawnictwo Uniwersytet Mikołaja Kopernika.
- ZAGÓRSKI D., *Pasterska troska o małżonków w pismach Grzegorza z Nazjanzu*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 1281-1290.

Grzegorz z Nyssy

- , *Homilie do Pieśni nad Pieśniami*, wstęp, tłum. i przypisy M. Przyszychowska, ŻMT 43, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.
- MANIKOWSKI M., *Źródła bizantyjskiego rozróżnienia między istotą i działaniem (Grzegorz z Nyssy)*, PzST 21 (2007) 75-91.
- NAUMOWICZ J., *Monachesimo*, w: *Gregorio di Nissa. Dizionario*, ed. L.F. Mateo-Seco – G. Maspero, Roma 2007, Città Nuova Ed., 401-403.
- SZCZERBA W., *A Bóg będzie wszystkim we wszystkim... Apokatastaza Grzegorza z Nyssy. Tło, źródła, kształt koncepcji*, Kraków 2008, Wydawnictwo WAM.
- SZCZERBA W., *Podwójne stworzenie a soteriologia Grzegorza z Nyssy*, PzST 22 (2008) 91-101.
- SZCZERBA W., *Tradycja filozoficzna a Biblia w Kościele pierwszych wieków. Casus Grzegorza z Nyssy*, „Theologica Wratislaviensia” 2 (2007) 137-146.
- TYBUROWSKI K., *Człowiek jako obraz i podobieństwo Boga w myśli św. Grzegorza z Nyssy*, „Studia Sandomierskie” 14 (2007) 313-320.

Grzegorz Wielki

- , *Homilie do Księgi Hioba*, t. 3. księgi XI-XVI, tłum. zbior., opr. E. Buszewicz, red. nauk. L. Nieścior, ŻM 44, Kraków – Tyniec 2007, Wydawnictwo Benedyktynów.
- , *Moralia*, t. 3: księgi XI-XVI, tłum. zbiorowe, oprac. E. Buszewicz, red. nauk. L. Nieścior, ŻM 44, Kraków – Tyniec 2007, Wydawnictwo Benedyktynów.
- KASHCHUK O., *Powołanie człowieka do szczęścia w nauczaniu Grzegorza Wielkiego*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 411-424.
- KASHCHUK O., *Utrapienie a prawdziwe ziemskie szczęście w nauczaniu Grzegorza Wielkiego*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 379-395.
- LACHOWICZ J., *Obraz kapłana w Listach św. Grzegorza Wielkiego*, w: *Sympozja Kazimierskie* [1], t. VI, 239-248.

- NIEŚCIOR L., „*Populus iudaicus*” w symbolice przypowieści o bogaczu i Łazarzu według Grzegorza Wielkiego, *VoxP* 28 (2008) t. 52/2, 721-728.
- WOLIŃSKA T., *Konflikt wokół obsady biskupstwa Salony (593-599). Sukces czy porażka papieża Grzegorza I Wielkiego?*, w: *Byzantina Europaea* [1], 561-572.
- WOLIŃSKA T., *Polityka, przyjaźnie i podarunki w świetle korespondencji papieża Grzegorza Wielkiego*, „*Studia Religiologica*” 41 (2008) 141-156.

Hermas

- SZULC F., *Le Fils de Dieu pour les judeo-chrétiens: une proposition dans la Sim. V du «Pasteur» d'Hermas*, *VoxP* 28 (2008) t. 52/2, 1109-1043.

Hieronim

- , *Komentarz do Ewangelii według św. Mateusza*, tłum. i przypisy J. Korczak, ŻMT 46, Kraków 2008, Wydawnictwo WAM.
- DEGÓRSKI B., *Anhang I [Wydanie krytyczne i tłumaczenie polskie Vita S. Pauli Primi Eremitae św. Hieronima znajdującej się w: G. Gyengyes, Decalogus de beato Paulo primo heremita, Cracoviae 1532]*, w: *Archivum Ordinis Sancti Pauli Primi Eremitae. Fontes IX*, Coesfeld 2008, 170-187.
- DEGÓRSKI B., *Elså Remete Szent Pál szerzetesrendjének története Bartolomeo Bolesławski Paulina eremus címá máve alapján [= I protoplasti dell'Ordine dei Monaci di S. Paolo Primo Eremita secondo l'opera Paulina Eremus di B. Bolesławski]*, w: *Decus solitudinis. Pálos évszázadok*, ed. G. Sarbak [= MávelÁdéstörténeti Máhely. Rendtörténeti konferenciák, 4/1], Budapest 2007, 107-120.
- DEGÓRSKI B., *I protoplasti paleocristiani dell'ordine dei monaci di san Paolo primo eremita secondo l'opera Paulina Eremus di Padre Bartolomeo Bolesławski*, *VoxP* 28 (2008) t. 52/1, 123-135.
- DONATI A., *Hieronimi Epistula XLVI: Paulae et Eustochiae ad Marcellam – de locis sanctis. Commentario IV*, *VoxP* 27 (2007) t. 50-51, 345-372.
- GBUREK A., *Tajemnica Krzyża Chrystusa w „Listach” św. Hieronima*, *VoxP* 28 (2008) t. 52/1, 219-232.
- LONGOSZ S., *Hieronim jako duchowy moderator klubu chrześcijańskich arystokratek na Awentynie*, w: *Przebóstwiać to co boskie. Księga Pamiątkowa ks. bpa W. Bobowskiego*, red. S. Sojka – J. Stala, Tarnów 2007, 505-525.
- POPKO Ł., *By zrozumieć. Wstęp do egzegezy św. Hieronima*, „*Teofil*” 2007, nr 1, 135-148.
- SPYCHAŁA D., *Św. Hieronim i św. Augustyn wobec tłumaczeń Biblii i literatury antycznej*, *SaeCh* 15 (2008) nr 2, 5-14.

Hilary z Poitiers

- KARCZEWSKA H., *Droga do wiary w Trójcę Świętą. Duchowa autobiografia Hilarego z Poitiers*, „*Seminare*” 25 (2008) 413-420.

KOŁOSOWSKI T., *Chrześcijaństwo IV wieku wobec Żydów i pogan. Stanowisko św. Hilarego z Poitiers*, w: *Chrześcijaństwo w świecie późnego antyku*, red. J. Naumowicz, Warszawa 2009, Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, 23-41.

NAKONIECZNY R., *Kościół wobec innowierców w „De synodis” Hilarego z Poitiers. Aspekt terminologiczny*, *VoxP* 28 (2008) t. 52/2, 699-712.

Historia monachorum in Aegypto

Historia mnichów w Egipcie, tłum. E. Dąbrowska, red. nauk. i wstęp E. Wipszycka – R. Wiśniewski, *ŻM* 42, Kraków –Tyniec 2007, Wydawnictwo Benedyktynów.

Hormizdas, papież

--, *List do cesarza Anastazego I*, tłum. i wstęp S. Koczwarą, *VoxP* 28 (2008) t. 52/1, 489-494.

Ignacy Antiocheński

WIDOK N., *Chryzologiczna koncepcja nadziei w „Listach” Ignacego z Antiochii*, *VoxP* 28 (2008) t. 52/2, 1213-1222.

WIDOK N., *Miłość i ofiara w „Liście do Kościoła w Rzymie” Ignacego Antiocheńskiego*, w: *Crux Christi – spes nostra. Księga pamiątkowa dedykowana księdzu biskupowi Janowi Kopcowi z okazji 60-lecia urodzin, 35-lecia prezbiteratu, 15-lecia sakry biskupiej i 25-lecia pracy naukowej*, red. K. Dola – N. Widok, Opole 2007, 115-123.

WIDOK N., *Model chryzologiczny wyznania wiary w listach Ignacego Antiocheńskiego*, w: *Byzantina Europaea* [1], 555-560.

WIDOK N., *Ołtarz w eklezjologii Ignacego Antiocheńskiego*, w: *Sympozja Kazimierskie* [1], t. VI, 117-123.

WIDOK N., *Podstawy jedności kościelnej w świetle listów Ignacego Antiocheńskiego*, „*Sacrum et Profanum*” 4 (2008) 88-93.

Ireneusz z Lyonu

DEKERT T., *Teoria rekapitulacji Ireneusza z Lyonu w świetle starożytnych koncepcji na temat Adama*, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.

HAMPTON A.J.B., *The Conquest of Mythos by Logos: Countering Religion without Faith in Irenaeus, Coleridge and Gadamer*, „*Forum Philosophicum*” 12 (2007) nr 1, 57-70.

KRÓLIKOWSKI J., *Teologia Boga i człowieka. Św. Ireneusz z Lyonu w interpretacji Jana Pawła II*, *VoxP* 27 (2007) t. 50-51, 189-203.

Izaak z Niniwy

DYBSKI H., *Najstarsze źródła o życiu Izaaka Syryjczyku biskupa Niniwy*, *VoxP* 28 (2008) t. 52, 157-169.

ŻELAZNY J.W., *Miłosierdzie Boga jako fundament stworzenia. Myśl Izaaka z Niniwy (Syrjczyka) na podstawie 7. Mowy z trzeciej kolekcji*, VoxP 28 (2008) t. 52, 1371-1380.

Izydor z Sewilli

--, *Wiersze (Versus, CPL 1212)*, wstęp, komentarz i tłum. T. Krynicka, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 565-580.

KRYNICKA T., *Izydor z Sewilli*, seria: Wielcy Ludzie Kościoła, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.

KRYNICKA T., *Izydor z Sewilli jako mistrz kompilacji – metody pracy twórcy „Etymologii” na podstawie księgi XVII „De agricultura”*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 397-412.

KRYNICKA T., *Świat roślin w XVII księdze „Etymologii” Izydora z Sewilli*, Lublin 2007, TN KUL.

Izydor z Sewilli Pseudo-

GACKOWSKI T., *Pseudoizydoriańskie dekretały a erekcja arcybiskupstwa magdeburskiego*, „In Tempore” 2007, nr 2, online: www.intempore.umk.pl/intempore_artyku-ly/2007/In_Tempore_12_2007.pdf.

Jan Chryzostom

--, *Homilie na Księgę Rodzaju (Rdz 1-3)*, wprowadzenie, tłum. i oprac. S. Kaczmarek, ŻMT 45, Kraków 2008, Wydawnictwo WAM.

--, *Komentarz do Listu św. Pawła do Galatów*, tłum. i oprac. J. Iluk, ŻMT 47, Kraków 2008, Wydawnictwo WAM.

--, *Mowy przeciwko judaizantom i Żydom, przeciwko Żydom i Hellenom*, tłum. i oprac. J. Iluk, ŻMT 41, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.

BARON A., *Modele biskupa propagowane w Antiochii w czasach Jana Chryzostoma. Refleksja nad drugą księgą Konstytucji apostoelskich na tle kanonów synodu antiocheńskiego z 341 r.*, w: *Czasy Jana Chryzostoma* [1], 11-37.

BENEDYKT XVI, *List z okazji 1600. rocznicy śmierci św. Jana Chryzostoma*, „Anamnesis” 2008, nr 53, 8-16.

Boska liturgia św. Jana Chryzostoma, ŻD 2007, nr 50 (płyta CD).

CERAN W., *Przykłady z życia wzięte w kazaniach Jana Chryzostoma*, w: *Czasy Jana Chryzostoma* [1], 155-166.

CZĘSZ B., *Eucharystia w nauczaniu Jana Chryzostoma*, TPatr 5 (2008) 101-116.

CZĘSZ B., *Jan Chryzostom – Teolog*, TPatr 5 (2008) 7-12.

CZYŻEWSKI B., *Interpretacja kapłaństwa Chrystusowego w pismach Jana Chryzostoma*, TPatr 5 (2008) 81-100.

GIBEL K., *Symbolika jedzenia w wybranych pismach Jana Chryzostoma na przykładzie derywatów od karyke*, w: *Byzantina Europaea* [1], 121-131.

- ILSKI K., *Srowadzenie relikwii Jana Chryzostoma do Konstantynopola*, w: *Czasy Jana Chryzostoma* [1], 137-152.
- ILUK J., *Jan Chryzostom objaśnia „Hymn o miłości” [1 Kor 13] (In I Epistolam ad Corinthios hom. 33-34)*, *VoxP* 28 (2008) t. 52/1, 291-315.
- ILUK J., *Jana Chryzostoma XVII homilia o posągach*, w: *Byzantina Europaea* [1], 187-198.
- ILUK J., *Judaizm i judaizanci w nauczaniu Jana Chryzostoma. Historia i legenda*, w: *Czasy Jana Chryzostoma* [1], 267-288.
- ILUK J., *John Chrysostom's Sermons about the Jewish Politeia (Adversus Judaeos)*, „*Jews and Slavs*” 21 (2008) 391-419.
- JANISZEWSKI P., *Znów szaleje Herodiada, czyli święty i cesarzowa*, „*Mówią wieki*” 2008, nr 1, 14-19.
- JAŚKIEWICZ G., *Synkatabasis w rozumieniu Jana Chryzostoma na podstawie Homilii na Ewangelię według św. Mateusza*, *TPatr* 5 (2008) 49-62.
- LONGOSZ S., *Antykoncepcja i aborcja w ocenie św. Jana Chryzostoma*, *RT* 54 (2007) z. 10, 279-301.
- LONGOSZ S., *Śpiew w rodzinie środkiem wychowania w pedagogii św. Jana Chryzostoma*, „*Roczniki Nauk o Rodzinie*” 1 (2008) 13-55.
- MATWIEJUK K., *Boska liturgia św. Jana Chryzostoma*, „*Studia Teologiczne Białystok – Drohiczyn – Łomża*” 25 (2007) 117-132.
- MILEWSKI I., *Jan Chryzostom i jego stronnicy w starciu z patriarchą aleksandryjskim Teofilem*, w: *Czasy Jana Chryzostoma* [1], 87-116.
- NAUMOWICZ J., *Język i koncepcja katechez chrzcielnych w ujęciu Jana Chryzostoma*, w: *Czasy Jana Chryzostoma* [1], 191-203.
- NIEŚCIOR L., *Postawa wdzięczności cierpiącego chrześcijanina wobec Boga w homiliach Jana Chryzostoma na Listy Pawłowe*, *TPatr* 5 (2008) 63-79.
- NIEŚCIOR L., *Cierpienie sprawiedliwego w Komentarzu do Księgi Hioba św. Jana Chryzostoma*, „*Wrocławski Przegląd Teologiczny*” 16 (2008) nr 1, 211-230.
- OUTTIER B., *Un fragment arménien inédit du Commentaire des Psaumes de Jean Chrysostome*, *WST* 20 (2007) nr 2, 299-307.
- PACZKOWSKI M., *Duch przychodzący i działający. Dz 2,1-3 w egzegezie homiletycznej Jana Chryzostoma*, „*Biblica et Patristica Thoruniensia*” 1 (2008) 229-262.
- PACZKOWSKI M.C., *Analogie i paradygmaty sakramentu chrztu w przepowiadaniu katechetycznym Jana Chryzostoma*, *TPatr* 5 (2008) 133-167.
- PANCERZ R.M., *Dyspozycja konieczna do przyjęcia Eucharystii – świadectwo św. Jana Chryzostoma*, „*Przegląd Kalwaryjski*” 11-12 (2007-2008), 175-184.
- POCHWAT J., *Spojrzenie św. Jana Chryzostoma na Matkę Jezusa. Studium „Homilii na Ewangelię według św. Mateusza”*, „*Studia Salettensia*” 3 (2008) 62-92.
- SALAMON M., *Jan Chryzostom i Goci w Konstantynopolu*, w: *Czasy Jana Chryzostoma* [1], 245-266.

- SALAMON M., *Kilka uwag w sprawie chronologii homilii św. Jana Chryzostoma wygłoszonej w kościele gockim*, w: *Byzantina Europaea* [1], 517-523.
- STACHURA M., *Zwolennicy zesłanego biskupa Konstantynopola Jana Chryzostoma w oczach rzymskiego wymiaru sprawiedliwości*, w: *Czasy Jana Chryzostoma* [1], 117-135.
- STAROWIEYSKI M., *Jan Chryzostom i monastycyzm w okresie młodości*, w: *Czasy Jana Chryzostoma* [1], 39-60.
- SZCZUR P., *Nauka Jana Chryzostoma o modlitwie w świetle Homilii na I List św. Pawła do Tymoteusza*, *TPatr* 5 (2008) 117-132.
- SZCZUR P., *Problematyka społeczna w późnoantycznej Antiochii na podstawie nauczania homiletycznego Jana Chryzostoma*, Lublin 2008, Wydawnictwo KUL.
- SZCZUR P., *Zasady pedagogii św. Jana Chryzostoma w homiliach antiocheńskich*, w: *Czasy Jana Chryzostoma* [1], 167-189.
- WACHOWICZ A., *Czystość małżeńska według św. Jana Chryzostoma*, „*Colloquia Theologica Ottoniana*” 2007, nr 1, 35-75.
- WIDOK N., *Jan Chryzostom – gorliwy duszpasterz przełomu IV i V wieku*, „*Effata – otwórz się*” 2008, z. 31, 10-24.
- WIDOK N., *Troska Jana Chryzostoma o grzeszników*, w: *Czasy Jana Chryzostoma* [1], 233-244.
- ZAGÓRSKI D., *Współpraca człowieka z łaską Bożą w ujęciu Jana Chryzostoma*, *TPatr* 5 (2008) 27-47.
- ŻELAZNY J., *Praktyka eucharystyczna w Konstantynopolu na przełomie IV/V w. na podstawie Homilii XVII na List św. Pawła do Hebrajczyków Jana Chryzostoma*, w: *Czasy Jana Chryzostoma* [1], 217-231.
- ŻELAZNY J., *Św. Jan Chryzostom w nauczaniu Jana Pawła II*, *VoxP* 27 (2007) t. 50-51, 229-239.
- ŻUREK A., *Przygotowanie katechumenów i obrzęd chrztu w świetle katechez Jana Chryzostoma*, w: *Czasy Jana Chryzostoma* [1], 205-215.

Jan Damasceński

- ZHYRKOVA A., *Theological consequences of John Damascenes concept of hypostasis*, *VoxP* 28 (2008) t. 52/2, 1347-1353.
- ZIĘBA Ł., *Określenia Anny i Joachima w „Homilii na Narodzenie Najświętszej Maryi Panny” Jana z Damaszku*, *VoxP* 27 (2007) t. 50-51, 413-418.

Jan Kasjan

- NAUMOWICZ J., *Idealy i upadki ojca duchowego według Jana Kasjana*, w: *Sztuka kierownictwa duchowego*, red. J. Augustyn – J. Kołacz, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM, 153-161.
- NOCON A., *Caritas, dilectio, amor w „Collationes Patrum” Jana Kasjana*, *VoxP* 28 (2008) t. 52/2, 729-742.
- SZRAM M., *Modlitwa przeblagalna w ujęciu Orygenesa i Jana Kasjana*, *TPatr* 4 (2007) 99-109.

Jan Klimak

NAUMOWICZ J., *Drabina zmagañ Jana Klimaka*, ŹD 2007, nr 50, 30-37.

Juniliusz Afrykańczyk

--, *Zasady Prawa Bożego*, wprowadzenie, tłum. i przypisy B. Czyżewski, ŹMT 48, Kraków 2008, Wydawnictwo WAM.

Justyn

CZYŻEWSKI B., *Interpretacja chrystologiczna τῶποι i λόγοι w Dialogu z Żydem Tryfonem św. Justyna*, „Studia Bydgoskie” 2 (2008) 193-205.

MISIARCZYK L., *Judeochrześcijananie w „Dialogu z Żydem Tryfonem” Justyna Męczennika*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 661-676.

Klemens Aleksandryjski

--, *Co należy ustalić na temat prokreacji (Pedagog II 83-102)*, tłum. T. Siorek, TPatr 5 (2008) 191-203.

--, *Czemu poświęca się czas (Paedagogus III 26-30)*, tłum., wstęp i komentarz M. Szarmach, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 1065-1068.

DRAPIEWSKI D., *Epistemologiczny wymiar miłości w koncepcji Boga i świata według Klemensa Aleksandryjskiego*, „Perspectiva” 6 (2007) nr 1, 42-47.

DRĄCZKOWSKI F., *Ideal kapłaństwa w pismach Klemensa Aleksandryjskiego*, „Verbum Vitae” 12 (2007) 141-146.

FOTIJU E., „*Bóg się nie mści, lecz karze ku pożytkowi*”. *Pedagogiczna koncepcja kary w „Kobiercach” Klemensa Aleksandryjskiego*, w: *Ku duchowej integracji Europy*, red. A. Kaim – P. Kantyka, Lublin 2005, 211-218.

ŁUCARZ S., *Grób czy świątynia? Problematyka cielesności w antropologii Klemensa Aleksandryjskiego*, Kraków 2007, „Ignatianum” – Wydawnictwo WAM.

SIOREK T., *Elementy etyki seksualnej w Pedagogu Klemensa Aleksandryjskiego*, TPatr 5 (2008) 169-190.

SZARMACH M., *O pewnej dygresji u Klemensa Aleksandryjskiego*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 1065-1068.

ZAGÓRSKI D., *Dzieje Apostolskie w wykładzie „Kobierców” Klemensa Aleksandryjskiego*, „Biblica et Patristica Thoruniensia” 1 (2008) 263-278.

ZGRAJA B., *Semantyka arete w pismach Klemensa Aleksandryjskiego*, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 1335-1345.

ZIELIŃSKI J., *Filozofia Logosu jako alegoryczna hermenturyka. Klemens Aleksandryjski*, „Theologica Wratislaviensia” 1 (2006) 99-107.

Klemens Rzymski

WASILEWSKI S., *Elementy pozytywnej pedagogii Bożej w „Didaché” oraz „Liście do Koryntian” Klemensa Rzymskiego*, SŁov 10 (2008) 317-334.

Kolumban Młodszy

WYGRALAK P., *Świętego Kolumbana Młodszego koncepcja życia doczesnego mnichów. Analiza kazań*, PzST 21 (2007) 61-73.

Konstytucje Apostolskie

Konstytucje Apostolskie oraz Kanony Pamfilosa z apostolskiego synodu w Antiochii. Prawo kanoniczne świętych Apostołów. Kary świętych Apostołów dla upadłych. Euchologion Serapiona, tłum. S. Kalinkowski (*Konstytucje*) – A. Caba (pozostałe pisma), układ i oprac. A. Baron – H. Pietras, SCL 2, ŻMT 42, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.

KIELING M., *Katechumenat i chrzest na podstawie „Konstytucji Apostolskich”*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 439-453.

NAUMOWICZ J., *Kalendarz w „Konstytucjach Apostolskich”*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 319-330.

Kosmas z Jerozolimy

NAUMOWICZ J., *Pogańskie wyrocznie i narodzenie Chrystusa. Komentarz Kosmasa z Jerozolimy*, w: *U schyłku starożytności* [1], t. 7, 87-109.

Laktancjusz

WIŚNIEWSKI K., *Laktancjusz – niewygodny świadek taryfy cen maksymalnych Dioklecjana*, w: *Psucie pieniądza w Europie środkowo-wschodniej od antyku po czasy współczesne. Materiały z VII Międzynarodowej Konferencji Numizmatycznej* (Białystok - Augustów, 7-10 IX 2006), red. K. Filipow, Warszawa 2006, 31-40.

Makary Egipski Pseudo-

PRZEŹDZIECKI J., *Il progresso spirituale dell'uomo negli scritti dello Pseudo-Macario, Estratto della Dissertazione per il Dottorato nella Facoltà di Teologia – Istituto di Spiritualità*, Roma 2008, Pontificia Università Gregoriana.

PRZEŹDZIECKI J., „*Anapausis*” w pismach Pseudo-Makarego, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 893-906.

Maksym Wyznawca

STANJEVSKIY F., *Une anthropologie a la base d'une pensée religieuse: l'unité de l'homme dans la théologie de Maxime le Confesseur*, „Forum Philosophicum” 12 (2007) nr 2, 409-428.

Marcin z Bragi

MARCIN z Bragi, *Dziela*, tłum. W. Wójcik – M. Starowieyski [et al.], wstęp i oprac. M. Starowieyski – J. Naumowicz, seria: Ad Fontes 6, Kęty 2008, Wydawnictwo Marek Derewiecki.

Mariusz Wiktoryn

STĘPIEŃ T., *Wiktorynus Mariusz*, PEF IX 759-761.

Martyrium Polycarpi

KOZŁOWSKI J.M., *Datowanie „Martyrium Polycarpi” w świetle zależności od „De morte Peregrini” i „Fugitivi” Lukiana z Samosaty*, w: *U schyłku starożytności* [1], t. 7, 64-86.

Melaniusz z Rennes

SZCZUR P., *Melaniusz z Rennes*, EK XII 489.

CZERWIEN J., *Melecjanie*, EK XII 496-497.

Melecjusz, patriarcha Konstantynopola

CZERWIEN J., *Melecjusz*, EK XII 497.

Memnon

SZRAM M., *Memnon*, EK XII 517-518.

Menas, patriarcha Konstantynopola

CZERWIEN J., *Menas*, EK XII 524-525.

Menas, bp Nicjus

MYSZOR W., *Menas*, EK XII 525.

Merobaudes

SZRAM M., *Merobaudes*, EK XII 574-575.

Metody I, patriarcha Konstantynopola

BRZOZECKI S. – KRUK M., *Metody I*, EK XII 649-650.

Metody z Olimpu

BRZOZECKI S., *Metody z Olimpu*, EK XII 649.

MEJZNER M., *Ludzkie ciało i nieśmiertelność. Wybrane przykłady z argumentacji Metodego z Olimpu „O zmartwychwstaniu” (De resurrectione II 19-25)*, *VoxP* 28 (2008) t. 52/1, 635-646.

Metrodor

FIGIEL J., *Metrodor*, EK XII 655-657.

Michał z Nisibis

MYSZOR W., *Michał z Nisibis*, EK XII 833-834.

Modest, pisarz antymarcjoński

SZRAM M., *Modest*, EK XII 1498.

Modest, patriarcha Jerozolimy

SZRAM M., *Modest*, EK XII 1048.

Nestoriusz

KOSIŃSKI R., *Dzieje Nestoriusza, biskupa Konstantynopola w latach 428-431*, w: *U schyłku starożytności* [1], t. 7, 30-63.

KOSIŃSKI R., *The Life of Nestorius as seen in Greek and Oriental sources*, w: *Continuity and Change. Studies in Late Antique Historiography*, red. D. Brodka – M. Stachura, Electrum 13, Kraków 2007, 155-170.

Nil z Ancyry

--, *Pisma ascetyczne*, tłum., wstęp i oprac. Leon Nieścior, ŻM 46, Kraków – Tyniec 2008, Wydawnictwo Benedyktynów.

Nonnos z Panopolis

KULIŃSKI Sz., *Nonnos z Panopolis i homerycki opis tarczy*, „Podteksty” 2008, nr 3 (publikacja internetowa: www.podteksty.eu).

LASEK A., „*Dionysiaka*” – ostatni wielki epos starożytnej Grecji, „Symbolae Filologorum Posnaniensium 17 (2007) 57-71.

Nowacjan

JAŚKIEWICZ G., *Obraz Boga Ojca w „De Trinitate” Nowacjana*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 343-352.

SORDYL K., *Wczesnochrześcijańskie pojęcie Boga. Polemiczne aspekty teologii Nowacjana w De Trinitate*, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.

SORDYL K., „*De Trinitate*” Nowacjana wobec herezji patrypasjanizmu, VoxP 28 (2008) t. 52/2, 993-1010.

Optat z Milewy

--, *Traktat przeciw donatystom (Tractatus contra donatistas IV)*, wstęp S. Longosz, tłum. i komentarz A. Gołda, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 551-564.

Orygenes

CZYŻEWSKI B., *Symbolika baranka w rozprawie Orygenesesa „O święcie Paschy”*, w: *Omnia tempus habent. Miscellanea theologica Vincentio Myszor quadrage-*

- simum annum laboris scientifici celebranti ab amicis, sodalibus discipulisque oblata*, red. A. Reginek – G. Strzelczyk – A. Żądło, Katowice 2009, 103-113.
- PACZKOWSKI M., *Proces kształtowania woli i wyrabiania nawyków według Orygenesza*, „Pedagogia Christiana” 2007 nr 1, 9-32.
- PIETRAS H., *Orygenes w pismach i wystąpieniach Jana Pawła II*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 205-211.
- SZRAM M., *Duchowa semantyka terminu „oltarz” w myśli teologicznej Orygenesza*, w: *Sympozja Kazimierskie* [1], t. VI, 125-134.
- SZRAM M., *Modlitwa przeblagalna w ujęciu Orygenesza i Jana Kasjana*, TPatr 4 (2007) 99-109.
- TRZOPEK P., *Kamień, który ostrzy nas wszystkich. rzecz o Orygenesie*, „Teofil” 2007, nr 1, 55-88.
- ZAWALSKA A., *Czy gwiazdy mogą być zbawione?*, w: *Religie w świecie antycznym* [1], 101-108.
- ZDUŃSKI M., *Dojrzyć głębiej. Uzasadnienie egzegezy alegorycznej Orygenesza*, „Teofil” 2007, nr 1, 89-95.

Paulin z Noli

- STYKA J., *L'epitalamio tardoantico tradizionale e cristiano: Sidonio Apollinare e Paolino di Nola*, w: *Atti del Convegno Dulce melos. Lateinische und griechische christliche Dichtung in Spätantike, Mittelalter und Neuzeit*, Wien 2007, 103-119.

Paweł I, bp Konstantynopola

- DEGÓRSKI B., *Павел I*, w: *Католическая Энциклопедия*, III, Moskwa 2007, 1186-1187. (= *Paweł I, biskup Konstantynopola*, w: *Encyklopedia Katolicka*, III, Moskwa 2007, 1186-1187).

Piotr Chryzolog

- KASPRZAK D., *Duszpasterze V wieku. Studium porównawcze myśli pasterskiej św. Piotra Chryzologa i Salwiana z Marsylii*, Kraków 2008, Wydawnictwo „Unum”.

Polikarp ze Smyrny

- WYSOCKI M., *Męczeństwo Polikarpa*, EK XII 704-705.

Prudencjusz

- , *Wieńce męczeńskie*, tłum. M. Brożek, opr. M. Starowieyski, ŻMT 40, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.
- BLAHACZEK B., *Roma christiana w świetle „Peristephanon” Prudencjusza*, w: *Haec mihi in animis vestris templa. Studia classica in memory of Lesław MORawiecki*, red. P. Berdowski – B. Blahaczek, Rzeszów 2007, 379-392.

STABRYŁA S., *The Christian Concept of the Victory over Vice in Prudentius' „Psychomachia”*, w: *Atti del Convegno Dulce melos. Lateinische und griechische christliche Dichtung in Spätantike, Mittelalter und Neuzeit*, Wien 2007,

Rufin z Akwilei

GLĄDYSZEWSKI L., *Teologiczna motywacja w przedstawianiu prawd wiary w Objasnieniu Symbolu Rufina z Akwilei*, *TPatr* 4 (2007) 51-60.

Salwian z Marsylii

KASPRZAK D., *Duszpasterze V wieku. Studium porównawcze myśli pasterskiej św. Piotra Chryzologa i Salwiana z Marsylii*, Kraków 2008, Wydawnictwo „Unum”.

WCISŁO G., *Salwian z Marsylii*, Opole 2007.

Seweryn z Noricum

DRĄCZKOWSKI F., *Jan Paweł II a 1500. rocznica śmierci św. Seweryna z Noricum*, *VoxP* 27 (2007) t. 50-51, 137-143.

Sokrates Scholsatyk

STACHURA M., *Wandlungen und Kontinuität in der Häretiker- und Heidenpolitik in den Werken von Sokrates und Sozomenos*, w: *Continuity and Change, Studies in Late Antique Historiography*, red. D. Brodka – M. Stachura, Electrum 13, Kraków 2007, 131-146.

Sozomen

STACHURA M., *Wandlungen und Kontinuität in der Häretiker- und Heidenpolitik in den Werken von Sokrates und Sozomenos*, w: *Continuity and Change, Studies in Late Antique Historiography*, red. D. Brodka – M. Stachura, Electrum 13, Kraków 2007, 131-146.

Sydoniusz Apollinaris

GRZYWACZEWSKI J., *La vision de Rome et de la “romanitas” de Sidoine Apollinaire*, Les conférences parisiennes 4, Paris 2007.

GRZYWACZEWSKI J., *La culture romaine en Gaule au Ve siècle d'après Sidoine Apollinaire*, Varsoviae – Paris 2007.

STYKA J., *L'epitalamio tardoantico tradizionale e cristiano: Sidonio Apollinare e Paolino di Nola*, w: *Atti del Convegno Dulce melos. Lateinische und griechische christliche Dichtung in Spätantike, Mittelalter und Neuzeit*, Wien 2007, 103-119.

STYKA J., *Römische Schule der Spätantike im Lichte der Briefe von Sidonius Apollinaris*, „Classica Cracoviensia” 12 (2008) 157-176.

STYKA J., *Sydoniusz Apollinaris i kultura literacka w Galii V wieku*, *Prace*

- Komisji Filologii Klasycznej Polskiej Akademii Umiejętności 38, Kraków 2008.
- STYKA J., *Techniki obrazowania w poezji Sydoniusza Apollinarisa*, RH 54-55 (2006-2007) z. 3, 141-155.
- STYKA J., *Życie literackie w Arles (Arelate) na podstawie twórczości Sydoniusza Apollinarisa*, „Symbolae Philologorum Posnaniensium” 18 (2008) 305-326.

Szenute z Atripe

- MYSZOR W., *Szenute wobec pogan i heretyków*, „Antiquitas” 29 (2007) 615-630.

Teodor z Mopsuestii

- MAJERAN R., *Teodor z Mopsuestii*, PEF IX 402-404.

Teodoret z Cyru

- BRALEWSKI S., *Teodoret z Cyru wobec dążeń biskupów Rzymu do prymatu*, w: *Byzantina Europea* [1], 69-80.
- GUINOT J.N., *Un nouveau fragment grec du Pentalogos de Théodoret de Cyr*, WST 20 (2007) nr 2, 117-129.

Teofil Aleksandryjski

- POLAŃSKI T., *The three young men in the Furnace and the art of Ecphrasis in the Coptic Sermon by Theophilus of Alexandria*, „Studies in Ancient Art and Civilisation” 10 (2007) 79-100.

Teofil z Antiochii

- MISIARCZYK L., *Teofil z Antiochii*, PEF IX 409-410.

Tertulian

- , *Wybór pism III*, tłum. D. Sutryk – E. Stanula [et al.], oprac. T. Kołosowski, PSP 65, Warszawa 2007, Wydawnictwo UKSW.
- FILIPOWICZ A.M., *Koncepcja duszy w pismach Tertuliana*, seria: Episteme, Olecko 2007, Wydawnictwo Wszechnicy Mazurskiej.
- JAKIELASZEK J., *Strategie tekstowe apologetyki chrześcijańskiej (Tertulian, «Apologetyk» 16)*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 307-312.
- KOŁOSOWSKI T., *Chrześcijanin wobec rzeczywistości ziemskiej. Rygorystyczne stanowisko Tertuliana*, w: *Tertulian, Wybór pism III*, PSP 65, Warszawa 2007, 7-30.
- ŁUŻNIAK A., *Życie w czystości w ujęciu Tertuliana*, WPT 15 (2007) nr 1, 195-203.
- OŻÓG M., *Tertulian i jego poglądy na sztukę przedstawieniową*, VoxP 27 (2007) t. 50-51, 313-318.
- SZRAM M., *Tertulian*, PEF IX 448-451.

- TUREK W., „*Conversabatur Deus humane...*” (*Adv. Marc. 2,27,7*): *divinizzazione dell'uomo in Tertulliano?*, „*Augustinianum*” 48 (2008) 79-102.
- TYBUROWSKI K., *Niedziela w myśli Tertuliana*, *TPatr* 4 (2007) 73-88.
- TYBUROWSKI K., *Niedziela w myśli Tertuliana*, w: *Ecclesiae, Patriae et homini serviens. Księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Biskupowi Kazimierzowi Górnemu z okazji 70. rocznicy urodzin oraz piętnastolecia posługi pasterskiej w Kościele rzeszowskim*, red. E. Białogłowski i in., t. 2, Rzeszów 2007, 287-303.
- WYSOCKI M., *Eschatologiczna nagroda w pismach Tertuliana*, *VoxP* 28 (2008) t. 52/2, 1269-1279.

Wigiliusz z Tapso

- TUREK W., *Solutiones obiectionum Arianorum*, *NDPAC* III 5053-5054.
- WENDLIK K., *Vigilio di Tapso e il suo concetto teologico nel „Contra Eutychetem”*, *DPa* 17 (2008) 39-56.

Wincenty z Saragossy

- PIETRZAK J., *Święty Wincenty z Saragossy diakon i męczennik a powstanie państwa portugalskiego*, w: *Per aspera ad astra. Materiały z XVI Ogólnopolskiego Zjazdu Historyków Studentów w Krakowie (16-20 IV 2008)*, red. A. Świątek, t. 1: *Historia starożytna*, Kraków 2008, 127-147.

12. Recenzje

- BURCZAK K. (rec.), N. Zeddies, *Religio etsacrilegium. Studien zur Inkriminierung von Magie, Häresie und Heidentum (4-7. Jahrhundert)*, Frankfurt am Main 2003 – „*Roczniki Nauk Prawnych*” 18 (2008) nr 1, 270-274.
- CHŁODNA I. (rec.), Cz. Jaroszyński – P. Jaroszyński, *Kultura słowa. Podstawy retoryki klasycznej. Teoria i ćwiczenia*, Szczecinek 2007² – „*Studia Elckie*” 9 (2007) 464.
- CHUDA M., *Świat według Hildegardy z Bingen* (rec. książki: M. Kowalewska, *Bóg – kosmos – człowiek w twórczości Hildegardy z Bingen*, Lublin 2007) – „*Ethos*” 21 (2008) nr 2-3, 255-259.
- CZĘSZ B. (rec.), *Christian Spirituality*, vol. 1: *Origins to the twelfth century*, ed. B. McGinn – J. Meyendorff in collaboration with J. Leclercq, *World Spirituality* 16, New York 1985, 2000² – *VoxP* 27 (2007) t. 50-51, 717-722.
- CZYŻEWSKI B. (rec.), M. Fiedrowicz, *Theologie der Kirchenväter. Grundlagen frühchristlicher Glaubensreflexion*, Freiburg – Basel – Wien 2007 – *VoxP* 27 (2007) t. 50-51, 689-692.
- CZYŻEWSKI B. (rec.), J. Pałucki, *Trynitarny wymiar Kościoła. Studium patrystyczne*, Lublin 2007 – *SG* 22 (2008) 278-280.
- DEGÓRSKI B. (rec.), F. Ruggiero, *La follia dei cristiani La reazione pagana al cristianesimo nei secoli I-V*, pref. di M. Simonetti, Roma 2002 – *VoxP* 27 (2007) t. 50-51, 635-638.

- ECKMANN A. (rec.), A. Kijewska, *Święty Augustyn*, seria: Myśli i Ludzie, Warszawa 2007 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 663-664.
- ECKMANN A. (rec.), P. Nehring, *Dlaczego dziewictwo jest lepsze niż małżeństwo? Spór o ideał w chrześcijaństwie zachodnim końca IV stulecia w relacji Ambrożego, Hieronima i Augustyna*, Toruń 2005 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 658-660.
- ECKMANN A. (rec.), S. Strękowski, *Sofiologia św. Grzegorza z Nyssy. Elementy teologii trynitarniej i antropologii w „Homiliach do Pieśni nad Pieśniami”*, Kraków 2006 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 660-663.
- GOŁGOWSKI T. (rec.), A. Muc, *Architektura monastyczna na terenie Egiptu*, Kraków 2007 – SaeCh 15 (2008) nr 2, 205-207.
- GOŁGOWSKI T. (rec.), M. Wiewióra, *Architektura obronna Nubii od V do XVI wieku*, Toruń 2007 – SaeCh 15 (2008) nr 1, 251-257.
- GOŁGOWSKI T. (rec.), W. Godlewski, *Pachoras: the Cathedrals of Aetios, Paulos and Petros. The Architecture*, Warsaw 2006 – SaeCh 14 (2007) nr 1, 321-328.
- GÓRSKI Sz. (rec.), T. Dekert, *Teoria rekapitulacji Ireneusza z Lyonu w świetle starożytnych koncepcji na temat Adama*, Kraków 2007 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 677-680.
- GROŃ R. (rec.), Aelred of Rievaulx, *The Lives of the Northern Saints*, transl. J.P. Freeland, ed. with introduction and notes M.L. Dutton, Kalamazoo 2006 – CT 78 (2008) nr 2, 224-227.
- KALUŻNY J.C. (rec.), *Ravenna tra Oriente e Occidente: storia e archeologia*, red. A. Augenti – C. Bertelli, Ravenna 2006 – „Folia Historica Cracoviensia” 14 (2008) 165-169.
- KLINKOWSKI J. (rec.), D. Mrugalski, *Logos. Filozoficzne i teologiczne źródła idei wczesnochrześcijańskiej*, Kraków 2006 – „Perspectiva” 6 (2007) nr 1, 220-223.
- KOKOSZKO M. (rec.), S. Bralewski, *Obraz papieżstwa w historiografii kościelnej wczesnego Bizancjum*, Byzantina Lodziensia X, Łódź 2006 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 703-707.
- KOKOSZKO M. (rec.) S. Bralewski, *Obraz papieżstwa w historiografii kościelnej wczesnego Bizancjum*, Byzantina Lodziensia 10, Łódź 2007 – ByzZ 101 (2008) 237-241.
- KOKOSZKO M. (rec.), K. Twardowska, *Cesarzowe bizantyńskie 2. poł. V w. Kobiety a władza*, Mediterraneum 3, Kraków 2006 – „Byzantinoslavica” 66 (2008) 369-374 oraz PHis 99 (2008) 324-329.
- KOKOSZKO M. (rec.), Prokopiusz z Cezarei, *O budowlach*, przełożył, wstępem, objaśnieniami i komentarzem opatrzył P.Ł. Grotowski, Warszawa 2006 – PHis 99 (2008) 342-343 oraz „Przegląd Nauk Historycznych” 7 (2008) 211-217.
- KOKOSZKO M. (rec.), A. Dalby – S. Grainger, *The classical cookbook*, „Collectanea Philologica” 11 (2008) 177-181.
- KOTŁOWSKA A. (rec.), P. Janiszewski, *The Missing Link. Greek Pagan*

- Historiography in the Second Half of the Third Century and in the Fourth Century AD*, The Journal of Juristic Papyrology Supplements VI, Warsaw 2006 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 699-703.
- KUCZA G. (rec.) Yannis Spiteris, *Ostatni Ojcowie Kościoła: Kabasilas, Palamas*, tłum. B. Widła, Warszawa 2006 – ŚSHT 40 (2007) 224-225.
- LESZKA M.J. (rec.), T. Szelaąg, *Bitwa pod Adrianopolem*, Zabrze 2006 – PHis 98 (2007) 605-608.
- LESZKA M.J. (rec.), T. Wolińska, *Sycylia w polityce Cesarstwa Bizantyńskiego w VI-IX wieku*, Byzantina Lodziensia 8, Łódź 2005 – ByZ 100 (2007) 264-266.
- LESZKA M.J. (rec.), *Maciej Kokoszko, Ryby i ich znaczenie w życiu codziennym ludzi późnego antyku i wczesnego Bizancjum (III-VII w.)*, Łódź 2005 – „Byzantinoslavica” 66 (2008) 362-363.
- LETKI P. (rec.), T. Szelaąg, *Bitwa pod Adrianopolem*, Zabrze 2006 – „Przegląd Historyczno-Wojskowy” 2007, nr 2, 203-206.
- LONGOSZ S. (rec.), F. Szulc, *Syn Boży w „Pasterzu” Hermasa. Świadectwo chrystologii judeochrześcijańskiej*. Katowice 2006 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 581-588.
- LONGOSZ S. (rec.), *Menologion – życiorysy świętych*, oprac. i teksty liturgiczne przetłumaczył na język polski o. R. Piętka MIC, Kostomłoty – Warszawa 2007 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 596-598.
- LONGOSZ S. (rec.), S. Wasilewski, *Pacis magisterium apud sanctum Cyprianum. Dissertatio ad doctoratum in Litteris Christianis et Classicis*, Romae 2005 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 589-595.
- MISIARCZYK L. (rec.), D. Karłowicz, *Arcyparadoks śmierci. Męczeństwo jako kategoria filozoficzna – pytanie o dowodową wartość męczeństwa*, Warszawa 2007 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 641-648.
- MISIARCZYK L. (rec.), D. Karłowicz, *Sokrates i inni święci O postawie starożytnych chrześcijan wobec rozumu i filozofii*. Warszawa 2005 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 648-658.
- MISIARCZYK L. (rec.), F. Ruggiero, *Szaleństwo chrześcijan. Paganie wobec chrześcijaństwa w pierwszych pięciu wiekach*, tłum. E. Łukaszczyk, Kraków 2007 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 638-641.
- MYSZOR W. (rec.), F. Szulc, *Syn Boży w Pasterzu Hermasa. Świadectwo chrystologii judeochrześcijańskiej*, Katowice 2006 – ŚSHT 40 (2007) 472-473.
- MYSZOR W. (rec.), J. Żelazny, *Biskup Ojcem. Zarys eklezjologii syryjskiej na podstawie „Konstytucji apostoelskich”*, Kraków 2006 – ŚSHT 40 (2007) 473-477.
- NIEŚCIOR L. (rec.), W. Harmless, *Desert Christians. An Introduction to the Literature of Early Monasticism*, Oxford 2004 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 693-695.
- PIETRAS L.T. (rec.), Sv. Augustin, *O krest’anskej náuke*, prel. M. Andoková, *O milosti a slobodnej vóli*, preložil R. Horka, Presov 2004 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 707-711.
- ROGOWSKI J. (rec.), B. Pawłowska, *Urbs sacra. Pielgrzymki chrześcijańskie*

- i podróże religijne do Rzymu w starożytności chrześcijańskiej (IV-VII wiek)*, Kraków 2007 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 627-635.
- RYCHLIICKI Cz., (rec.), R. Ferri, *Gesù e la verità. Agostino e Tommaso interpreti del Vangelo di Giovanni*, Roma 2007 – „Teologia i człowiek” 11 (2008) 252-255.
- STRZELCZYK G. (rec.), Paul L. Gavriluk, *The Suffering of the Impassibile God. The Dialectics of Patristic Thought*, Oxford 2004 – ŚSHT 41 (2008) 226-227.
- SUSKI R. (rec.), J. Sieradzan, *Jezus Magus. Pierwotne chrześcijaństwo w kręgu magii*, Kraków 2005 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 598-606.
- SZMAJDZIŃSKI M. (rec.), J. Jaromin, *W poszukiwaniu grobu Jezusa, Archeolog czyta Biblię*, Wrocław 2008 – SLov 10 (2008) 359-361.
- SZMAJDZIŃSKI M. (rec.), M. Starowieyski, *Judasz. Historia, legenda, mity*, Poznań 2006 – SLov 9 (2007) 367-371.
- SZRAM M. (rec.), K. Bardski, *Słowo oczyma gołębiczy. Metodologia symboliczno-alegorycznej interpretacji Biblii oraz jej teologiczne i duszpasterskie zastosowanie*, Warszawa 2006 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 672-674.
- SZRAM M. (rec.), M. Pancerz OFM, *Christi anima apud Didymum Caecum (313-398)*, Dissertatio ad doctoratum in Litteris Christianis et Classicis, Romae 2007 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 674-677.
- TERKA M. (rec.), S. Józwiak, *Państwo i Kościół w pismach św. Augustyna*, Lublin 2004 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 695-699.
- TUREK W. (rec.), R. Uglione, *Tertulliano. Teologo e scrittore*, Brescia 2002, Morcelliana – „Latinitas” 56 (2008) nr 2, 206-207.
- TUREK W. (rec.), J. Lewandowicz, „*Bachantki*” *Eurypidesa. Dramat religijny (Euripidis „Bacchae”. Religiosum drama)*, Łódź 2006 – „Latinitas” 55 (2007) nr 3, 316-317.
- TUREK W. (rec.), L. Misiarczyk, *Osiem „logismoi” w pismach Ewagriusza z Pontu*, Tyniec – Kraków 2007 – StPł 35 (2007) 317-319.
- TUREK W. (rec.), T. Scorpio, *Ad Latine discendum. A domanda... risposta*, a cura di M. Buonocore, Archeoroma 2007 – „Latinitas” 55 (2007) nr 2, 222.
- WIDOK N. (rec.), D. Spychała, *Cesarze rzymscy a arianizm: od Konstantyna Wielkiego do Teodozjusza Wielkiego (312-395)*, Poznań 2007 – „Przegląd Piśmiennictwa Teologicznego” 14 (2008) nr 2, 155-158.
- WIDOK N. (rec.), L. Misiarczyk, *Osiem „logismoi” w pismach Ewagriusza z Pontu*, Tyniec 2007 – „Przegląd Piśmiennictwa Teologicznego” 14 (2008) nr 1, 19-22.
- WIDOK N. (rec.), D. Kasprzak, *Duszpasterze V wieku. Studium porównawcze myśli pasterskiej św. Piotra Chryzologa i Salwiana z Marsylii*, Kraków 2008 – „Przegląd Piśmiennictwa Teologicznego” 14 (2008) nr 2, 125-128.
- WIECZOREK B. (rec.), T. Dekert, *Teoria rekapitulacji Ireneusza z Lyonu w świetle starożytnych koncepcji na temat Adama*, Kraków 2007 – TST 26 (2007) nr 2, 154-156.
- WOJTCZAK-SZYSZKOWSKI J., *Odpowiedź na recenzję ks. L. Gładyszewskiego:*

- J.A. Wojtczak-Szyszkowski, *Fides et traditio. Wybór tekstów autorów wczesnego chrześcijaństwa*, Warszawa 2006 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 722-723.
- WOŹNIAK J., *Gramatyki języka gruzińskiego* – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 711-717.
- WRÓBLEWSKI P. (rec.), B. Pawłowska, *Urbs sacra. Pielgrzymki chrześcijańskie i podróże religijne do Rzymu w starożytności chrześcijańskiej (IV-VII wiek)*, Kraków 2007 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 618-627.
- WRÓBLEWSKI P. (rec.), Euzebiusz z Cezarei, *Życie Konstancyjny*, wstęp, tłum. i przypisy T. Wnętrzak, *ŻMT* 44, Kraków 2007 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 606-618.
- WYSOCKI M. (rec.), E. Dołganiszewska, *Biskup Cyprian z Kartaginy. Świadek wiary*, Wrocław 2007 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 680-682.
- WYSOCKI M. (rec.), H. Pietras SJ, *Eschatologia Kościoła pierwszych czterech wieków*, *Myśl Teologiczna* 55, Kraków 2007 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 685-688.
- WYSOCKI M. (rec.), J. Słomka, *Nowe proroctwo. Historia i doktryna montanizmu*, *SACH SN* 4, Katowice 2007 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 682-685.
- ZMORZANKA A.Z. (rec.), *Ewangelia Judasza*, wstęp, tłum. z koptyjskiego i komentarz W. Myszor, Katowice 2006 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 664-669.
- ZMORZANKA A.Z. (rec.), J.M. Robinson, *Tajemnica Judasza: historia niezrozumianego ucznia i jego zaginionej ewangelii*, tłum. J. Sławik, Warszawa 2006 – VoxP 27 (2007) t. 50-51, 669-672.
- ŻUREK A. (rec.), L. Misiarczyk, *Osiem logismoi w pismach Ewagriusza z Pontu*, Kraków – Tyniec 2007 – TST 27 (2008) nr 1, 160-161.
- ŻUREK A. (rec.), P. Szczur, *problematyka społeczna w późnoantycznej Antiochii na podstawie nauczania homiletycznego Jana Chryzostoma*, Lublin 2008 – TST 27 (2008) nr 1, 149-150.

13. Sprawozdania

- ŁANOSZKA M., *Poznać, aby iść śladem nauki, sposobu życia (2Tm 3, 10). Symposium o św. Pawle* (Tarnów, 13-14 XI 2008) – TST 27 (2008) nr 2, 154-156.
- SZMAJDZIŃSKI M., *III Symposium Orientalistyczne – Instytucje Starożytnego Izraela* (Poznań, 22-24 IX 2008) – SLov 10 (2008) 374-376.

14. Wybrane publikacje z zakresu literatury klasycznej

a) Przekłady

- AGATARCHIDES z Knidos, *Dzieje: O Azji i O Europie. Fragmenty Historii Powszechnej. O Morzu Czerwonym. Traktat historyczny o krajach Południa*, tłum., wstęp i komentarz G. Malinowski, Wrocław 2007, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Dicta. Zbiór łacińskich sentencji, przysłów, zwrotów i powiedzeń*, zebrał, oprac. i zredagował Cz. Michalunio, Kraków 2008, Wydawnictwo WAM.

- FLAWIUSZ FILOSTRATOS, *Żywoty sofistów*, tłum., wstęp i komentarz M. Szarmach, Toruń 2008, Wydawnictwo Naukowe UMK.
- HIPPOKRATES-PSEUDO, *O śmiechu Demokryta (listy 10-23)*, tłum. K. Bartol, Gdańsk 2007, Wydawnictwo „Słowo/obraz terytoria”.
- OWIDIUSZ, *Sztuka kochania*, tłum., wstęp i przypisy E. Skwara, Warszawa 2008, Prószyński i S-ka.
- SOFOKLES, *Elektra*, tłum., wstęp. i przypisy R.R. Chodkowski, seria: Źródła i Monografie TNKUL 330, Lublin 2008, Towarzystwo Naukowe KUL.

b) Opracowania

- APPEL H., *Bis repetita placent. Repetytorium z języka łacińskiego dla studentów historii. Kompendium gramatyczne, zestaw ćwiczeń, wybór tekstów preparowanych i oryginalnych, klucz*, Toruń 2007, Wydawnictwo Naukowe UMK.
- ASZYK P., *Reception of Some Aspects of the Hippocratic Medical Ethics in Antiquity*, „Forum Philosophicum” 12 (2007) nr 2, 333-343.
- BARTNIK A., *Palingeneza, reinkarnacja, metempsychoza, wędrówka dusz. Celtowie a doktryna Pitagorasa*, „Podteksty” 2008, nr 3 (publikacja internetowa: www.podteksty.eu).
- CIUŁA D., *Najstarsze przyczyny rozwodu w prawie rzymskim*, w: *Wokół problematyki małżeństwa w prawie rzymskim* [1], 53-71.
- BURKERT W., *Starożytne kultury misteryjne*, wstęp, tłum. i oprac. K. Bielawski, Kraków 2007, Wydawnictwo „Homini”.
- DOMAŃSKI J., *Użytkownicy i badacze dziedzictwa antycznego, czyli o różnicy między humanizmem i humanistyką*, seria: Wykłady i Przemówienia TNKUL 59, Lublin 2007, Towarzystwo Naukowe KUL.
- DZIELSKA M., *Learned women in the Alexandrian Scholarship and Society of Late Hellenism*, w: *What happened to the Ancient Library of Alexandria?*, ed. M. El-Abbadi – O. Mounir Fathallah, Leiden 2008, 129-147.
- HALFMANN H., *Judea. Kein Teil der römischen Oikumene*, seria: Labarum 7, Poznań 2008, Instytut Historii UAM.
- HERZ P., *Ze studiów nad rzymskim kalendarzem świąt*, tłum. K. Królczyk, Xenia Posnaniensia. Series altera 34, Poznań 2008.
- JAEGER W.W., *Teologia wczesnych filozofów greckich*, tłum. J. Wocial, przedmowa J. Domański, Kraków 2007, Wydawnictwo „Homini”.
- JUNDZIŁ J., *Morze wyzwaniem dla bogów i ludzi*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 353-364.
- MEJOR M., *Późnoantyczna Echtheitskritik na podstawie Symplicjusza Commentaria in Galeni „De sectis” (pocz. VI w.)*, w: *Światło w dolinie. Prace ofiarowane prof. Halinie Krukowskiej*, red. K. Korotkich – J. Ławski – D. Zawadzka, Białystok 2007, 511-514.
- MISZTAŁ-KONECKA J., *Czy w starożytnym Rzymie incestum było przestępstwem przeciwko państwu*, w: *Salus rei publicae suprema lex*, red. A. Dębiński – H. Kowalski – M. Kuryłowicz, Lublin 2007, 137-152.

- MISZTAL-KONECKA J., *Incestum w prawie rzymskim*, Lublin 2007, Wydawnictwo KUL.
- LEWANDOWICZ J., *Le mythe eschatologique chez Platon. Introduction*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 593-605.
- KOZŁOWSKI J., *Maksencjusz i kampania italska*, w: *Per aspera ad astra. Materiały z XVI Ogólnopolskiego Zjazdu Historyków Studentów*, t. 1, Kraków 2008, 79-95.
- MARINOW K., *Twierdza Emona. Na nadmorskich stokach średniowiecznego Hemusu*, VoxP 28 (2008) t. 52/1, 617-633.
- PATZEK B., *Homer i jego czasy*, tłum. M. Tycner, Warszawa 2007, Wydawnictwo UW.
- PAWŁOWSKI K., *Lathe biosas – żyj w ukryciu. Filozoficzne posłannictwo Epikura z Samos*, seria: Źródła i Monografie TNKUL 313, Lublin 2007, Towarzystwo Naukowe KUL.
- REALE G., *Ciało ludzkie w myśli greckiej: Homer i Platon*, tłum. P. Mikulska, „Ethos” 21 (2008) nr 2-3, 105-118.
- Religie starożytnego Bliskiego Wschodu. Praca zbiorowa*, red. K. Pilarczyk – J. Drabina, Kraków 2008, Wydawnictwo WAM.
- ROHDE E., *Psyche. Kult duszy i wiara w nieśmiertelność u starożytnych Greków*, wybór H. Eckstein, tłum. J. Korpany, seria: Daimonion 38, Kęty 2007, Wydawnictwo Marek Derewiecki.
- SAJKOWSKI R., *Rola hymnów w kulcie Augusta*, w: *Studia z dziejów starożytnego Rzymu*, red. R. Sajakowski, Olsztyn 2007, 37-44.
- SCHERER G., *Filozofia śmierci. Od Anaksymandra do Adorno*, tłum. W. Szymona, Kraków 2008, Wydawnictwo WAM.
- SZARMACH M., *Motywy nowelistyczne w „Żywotach Sofistów” Filostratos*, RH 54-55 (2006-2007) z. 3, 131-139.
- Wokół problematyki małżeństwa w prawie rzymskim. Henrico Insadowski (1888-1946) in memoriam*, red. A. Dębiński – M. Wójcik, Lublin 2007, Wydawnictwo KUL.
- WYPUSTEK A., *Życie rodzinne w starożytnej Grecji*, Wrocław – Warszawa – Kraków 2007, Ossolineum.

opracowali

ks. Stanisław Longosz – Lublin, KUL

ks. Józef Naumowicz – Warszawa, UKSW

